

ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Քաղաքագիտության ամբիոն

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ
ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ
ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԵՎ
ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ
ԾՐԱԳՐՈՎ
սովորող ուսանողների համար

ԵՐԵՎԱՆ – 2015

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ I.

ԿՐԵՂԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՄԲ
 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳ.....4

1. Ընդհանուր դրույթներ.....5
2. Կրեղիտային համակարգի ընդհանուր նկարագիրը 5
  - 2.1. Կրեղիտային համակարգի հիմնադրույթները 5
  - 2.2. Կրեղիտային համակարգի հիմնական գործառույթները 8
  - 2.3. Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը և կրթական ծրագրերի աշխատածավայրը 9
3. Դասընթացները և կրթական մոդուլները.....10
4. Կրեղիտների հատկացումը..... 10
5. Կրթական ծրագրերի ավարտական պահանջները.....11
6. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը..... 11
  - 6.1. Համակարգի հիմնադրույթները 11
  - 6.2. Գնահատման մեթոդաբանությունը 13
  - 6.3. Ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատման կազմակերպումը 16
  - 6.4. Գնահատման սանդղակը և նշագրումը 17
  - 6.5. Ուսանողի ակադեմիական տեղեկագիրը 17
  - 6.6. Ուսման առաջադիմությունը 20
7. Քննությունների վերահանձնումը և դասընթացի կրկնումը..... 21
8. Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը 23
9. Մագիստրոսի ծրագրի հետազոտական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը 24
10. Դասընթացների տեղեկագիրքը 25
11. Կրթական ծրագրերի եզրափակիչ ատեստավորումը 26
12. Կրեղիտների փոխանցումը 28
13. Ուսումնական խորհրդատուների ծառայությունը..... 29
14. Ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները 30
15. Եզրափակիչ դրույթներ..... 31

ԲԱԺԻՆ II.

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ 32

Մաս I. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ..... 32

1. Ուսումնական ծրագրի կառուցվածքը..... 33
2. Ծրագրի բովանդակությունը 34
  - 2.1. Ուսումնական կառուցամաս 34
  - 2.2. Հետազոտական կառուցամաս 37

Մաս II. ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ..... 39

1. Տեղեկագրքի նպատակը..... 40
  1. Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ.....41
  2. Լրացական դասընթացներ 43
  3. Տիտղոսային ծրագրի պարտադիր դասընթացներ..... 46
  4. Կամընտրական դասընթացներ..... 62

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ..... 69

I ԲԱԺԻՆ

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ
ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՍԲ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳ

1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1. Սույն կարգը (այսուհետ՝ կարգ) սահմանում է ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ (այսուհետ՝ Կենտրոն) հեռակա ուսուցման ձևով մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրի կրեդիտային հենքով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման միասնական կանոնները:

1.2. Կարգը ներառում է հեռակա ուսուցման ձևով մագիստրոսի պատրաստման ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ընթացակարգերը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը, ակադեմիական առաջադիմության չափանիշները, ինչպես նաև եզրափակիչ ատեստավորման կազմակերպման ընթացակարգը:

1.3. Կարգում տրված են նաև կրեդիտային համակարգում գործածվող առանձին տերմիններ, նկարագրված են համակարգի բնութագրիչները, բնորոշ գործառույթները և ընթացակարգերը:

2. Կրեդիտային համակարգի ընդհանուր նկարագիրը

2.1. Կրեդիտային համակարգի հիմնադրույթները

Համաեվրոպական ECTS¹ կրեդիտային համակարգի հետևյալ սահմանումները և դրույթները ընդունված են Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգում և գործում են Կենտրոնի մագիստրոսի կրթական ծրագրում:

1. *Կարողությունը* գիտելիքի, իմացության և ունակությունների դինամիկ համակցություն է, որի ձևավորումը կրթական ծրագրի հիմնական նպատակն է: Այն կարող է լինել մասնագիտական (առանձնահատուկ ուսման տվյալ բնագավառի համար) և ընդհանուր:

2. *Կրթական արդյունքն* այն է, ինչ պետք է գիտենա, հասկանա և (կամ) կարողանա անել ուսանողն ուսումնառության ավարտին: Կրթական արդյունքը զուգակցվում է համապատասխան գնահատման չափանիշով, որը հնարավորություն է տալիս դատելու դասընթացով սահմանված կրթական արդյունքի ձեռքբերման վերաբերյալ: Կրթական արդյունքը և

---

¹ Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման եվրոպական համակարգ:

գնահատման չափանիշը միասին սահմանում են կրեդիտի շնորհման պահանջները:

3. *Կրթական (ուսումնական) մոդուլը* ուսումնական ծրագրի ամենափոքր, համեմատաբար ինքնուրույն միավորն է, որի համար կրեդիտ է տրվում: Կրթական մոդուլի ուսուցման տևողությունը 1 կիսամյակ է՝ դրանով սահմանված կրթական արդյունքների պարտադիր գնահատմամբ: Կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտները ուսանողին շնորհվում են ամբողջությամբ, այլ ոչ թե առանձին մասերով:

4. *ECTS կրեդիտը* դասընթացն (կրթական մոդուլը) ավարտելու և դրա ելքային կրթական արդյունքները ձեռք բերելու համար ուսանողից պահանջվող ուսումնառության ժամաքանակով արտահայտված բեռնվածքի չափման համընդունելի միավոր է, որը տրվում է ուսանողին դասընթացով նախանշված կրթական արդյունքների դրական գնահատումից հետո:

5. *ECTS կրեդիտի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- ECTS կրեդիտով սահմանվող ուսումնական բեռնվածքը ներառում է ուսանողի լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն իրականացվող բոլոր տեսակի ուսումնական աշխատանքները, այդ թվում՝ մասնակցությունը դասախոսություններին, սեմինար և գործնական պարապմունքներին, լաբորատոր աշխատանքներին և պրակտիկաներին, ավարտական աշխատանքների կատարումը, քննություններին նախապատրաստվելը և դրանք հանձնելը, անհատական հետազոտությունը և այլն,
- կրեդիտը չափում է ուսանողի միայն ուսումնական բեռնվածքը և չի գնահատում դասընթացի կամ կրթական մոդուլի բարդության աստիճանը, կարևորությունը և մակարդակը կրթական ծրագրում կամ ուսանողի կողմից դրա յուրացման որակը (գնահատականը),
- կրեդիտը ուսանողին տրվում է միայն կրթական մոդուլով նախանշված ելքային կրթական արդյունքի գնահատման շեմային չափանիշները բավարարելուց հետո: Ուսանողը վաստակում է կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտների լրիվ քանակը՝ քննական արդյունքների (գնահատականների կամ գնահատման միավորների) հետ միասին,
- ECTS կրեդիտը չի չափում դասախոսի ուսումնական գործունեության (դասավանդման) աշխատածավալը: Այն չափում է ուսանողի ուսումնական աշխատանքի (ուսումնառության) ծավալը,

- կրեդիտը չի փոխարինում ուսանողի՝ թվանշաններով գնահատմանը, իսկ ուսանողի վաստակած կրեդիտների քանակը չի որոշվում նրա ստացած թվանշաններով (գնահատման միավորներով),
- կրեդիտը չի արտահայտում ուսանողի ստացած գիտելիքի որակը, այն չափվում է գնահատականներով:

6. *Կրեդիտային համակարգը* ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ակադեմիական կրեդիտների միջոցով ուսումնառության արդյունքների հաշվառման (արժևորման), կուտակման և փոխանցման համակարգ է, որտեղ համապատասխան որակավորումը շնորհվում է կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ բովանդակության և քանակի ձեռքբերումից հետո:

7. *Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգը* միասնական համաեվրոպական կրեդիտային համակարգ է, որտեղ ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածքը 1 ուստարում գնահատվում է 60 ECTS կրեդիտ: Այն նախատեսված է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ուսանողների ձեռք բերած կրթական արդյունքների չափման, պաշտոնական ճանաչման և բուհից բուհ փոխանցումը դյուրացնելու համար:

8. *ECTS համակարգի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- կիսամյակը, ուսումնական տարին կամ ուսումնառության լրիվ ծրագիրը հաջողությամբ ավարտելու համար ուսանողը պետք է վաստակի կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ քանակը,
- կրեդիտներ հատկացվում են կրթական ծրագրի՝ գնահատման ենթակա բոլոր բաղկացուցիչներին՝ դասընթացներին, կրթական մոդուլներին, պրակտիկաներին, ավարտական աշխատանքներին և այլն,
- կրթական ծրագիրը և դրա առանձին բաղկացուցիչները բնութագրող բոլոր պայմանները՝ ծրագրի նպատակը և ավարտական պահանջները, դասընթացների ելքային կրթական արդյունքները և հատկացված կրեդիտները, ուսումնառության, դասավանդման և գնահատման մեթոդները և այլն, հրապարակվում են նախապես և հասանելի են դրանցից օգտվողներին (ուսանողներին և դասախոսներին):

2.2. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները

2.2.1. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները երկուսն են՝

ա) *կրեդիտների փոխանցում*.

այս գործառույթը ենթադրում է ուսումնական ծրագրի (պլանի) բոլոր դասընթացների և կրթական մոդուլների աշխատածավալների արտահայտում կրեդիտների օգնությամբ, ինչը հնարավոր է դարձնում կրեդիտներով չափված կրթական արդյունքի փոխանցումը ծրագրերի և բուհերի միջև,

բ) *կրեդիտների կուտակում*.

այս գործառույթի իրականացումը ենթադրում է կրթական կրեդիտների աստիճանական կուտակման գործընթացի առկայություն, ինչն իրականացվում է ուսանողի ուսումնառության անհատական ուսումնական ծրագրի օգնությամբ:

Նշված գործառույթները բնութագրվում են մի շարք հատկանիշներով և ուղեկցվում համապատասխան ընթացակարգերով:

2.2.2. *Կրեդիտների փոխանցման* գործառույթի հիմնական հատկանիշներն են.

- գործում են մոդուլացված ուսումնական ծրագրեր, որոնց բոլոր բաղադրամասերի (դասընթացներ, կրթական մոդուլներ, ավարտական աշխատանքներ, պրակտիկաներ և այլն) աշխատածավալները տրված են ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն աշխատանք) արտահայտող ECTS կրեդիտներով,
- կրեդիտներով արտահայտված կրթական արդյունքների փոխադարձ ճանաչման և որոշակի թվով կրեդիտների՝ ծրագրից ծրագիր փոխանցման (տեղափոխման) հնարավորություն նույն բուհի ներսում կամ բուհերի միջև՝ ընդունող ծրագրի պահանջներին համապատասխան:

2.2.3. *Կրեդիտների կուտակման գործառույթի* հիմնական հատկանիշներն են.

- պարտադիր և ընտրովի դասընթացներից բաղկացած ուսումնական ծրագրեր, որոնցից յուրաքանչյուրի յուրացման հաջորդականությունը սահմանվում է դասընթացների նախապայմաններով,
- ուսանողի կողմից դասընթացների ընտրության և դրանցում ընդգրկվելու համար գրանցման ընթացակարգերի առկայություն,
- ուսանողների ուսումնառության անհատական ծրագրերի առկայություն,
- դասընթացի համար մեկից ավելի ուսումնական հոսքերի առկայության դեպքում ուսանողի կողմից դրանց ընտրության հնարավորություն՝ ելնելով դասընթացի կայացման ժամանակացույցից և (կամ) դասախոսի նախապատվությունից,
- ուսանողի կողմից ուսումնառության ինտենսիվության, հետևաբար նաև ուսումնառության ծրագրի տևողության կարգավորման հնարավորություն:

2.3. Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը և կրթական ծրագրերի աշխատածավալը

1. Կենտրոնում մագիստրոսի կրթական աստիճաններում հեռակա ուսուցման համակարգի ուսանողի տարեկան ուսումնական բեռնվածությունը սահմանվում է միջինը 1440 ժամ, որը համարժեք է 48 ECTS կրեդիտի:
2. 1 ECTS կրեդիտը համարժեք է ուսանողի 30 ժամ լրիվ (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն) ուսումնական բեռնվածությանը:
3. Հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագրի տևողությունը կազմում է 2.5 տարի (5 կիսամյակ): Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 16-շաբաթյա տևողություն, որից 3 շաբաթը հատկացվում է տեսական ուսուցման, 9-ը՝ ինքնուրույն աշխատանքի և կոնսուլտացիաների, իսկ 4-ը՝ քննաշրջանի համար: Ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է 2 կիսամյակով՝ աշնանային և գարնանային:
4. Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լսարանային լրիվ բեռնվածությունը 24 ժամ է :
5. Հեռակա ուսուցման համակարգում ընդգրկված ուսանողը կիսամյակում պետք է ունենա առնվազն 20, առավելագույնը՝ 30 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածություն, իսկ մեկ ուսումնական տարում՝ 48 կրեդիտ:

6. Որոշ դեպքերում, ուսման բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողը սահմանված կարգով կարող է ստանձնել լրացուցիչ ուսումնական բեռնվածություն:
7. Մագիստրոսի կրթական ծրագրի ուսումնական լրիվ աշխատածավալը 120 կրեդիտ է:

3. Դասընթացները և կրթական մոդուլները

1. Ուսումնական ծրագրում (պլանում) ներառված դասընթացները կամ կրթական մոդուլները ներկայացվում են հատկացված կրեդիտների հետ միասին:
2. Մեծածավալ դասընթացներն անհրաժեշտության դեպքում բաժանվում են 1 կիսամյակ տևողությամբ առանձին կրթական մոդուլների:
3. Դասընթացները (կրթական մոդուլները) ըստ յուրացման բնույթի բաժանվում են 2 հիմնական խմբի՝
  - ա) պարտադիր դասընթացներ, որոնց յուրացումն ամրագրված է որոշակի կիսամյակներում,
  - բ) կամընտրական դասընթացներ, որոնց յուրացման կիսամյակն ամրագրված է մագիստրոսական ծրագրում, ուսանողը դրանք ընտրում է առաջարկվող ցանկից:

4. Կրեդիտների հատկացումը

1. Կրթական ծրագրի առանձին մոդուլներին կրեդիտների հատկացումը ելնում է մոդուլով սահմանված կրթական արդյունքին հասնելու համար ուսանողից պահանջվող միջին աշխատաժամանակի (լրիվ ուսումնական բեռնվածության) իրատեսական կանխատեսումից:
2. Հատկացվող կրեդիտների թվի և լսարանային (կոնտակտային) ժամերի միջև միարժեք կապ չկա: Կրեդիտների թիվը կախված է նաև պարապմունքի ձևից (դասախոսություն, սեմինար, գործնական կամ լաբորատոր պարապմունք և այլն), ուսումնառության, դասավանդման և գնահատման մեթոդներից և այլն:

3. Դասընթացի ծրագիրը մշակող ուսումնական կառույցը (ամբիոնը) այնպես է պլանավորում ուսանողի ուսումնական աշխատանքը, որ դրա կատարման համար պահանջվող ժամաքանակը համապատասխանի դասընթացին հատկացված կրեդիտների ժամային համարժեքին:
4. Կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտները պետք է ներկայացվեն ամբողջական թվերով:

5. Կրթական ծրագրերի ավարտական պահանջները

1. Մագիստրոսի որակավորման աստիճան ստանալու համար Կենտրոնի ուսանողը ծրագրի կատարման արդյունքում պետք է հաջողությամբ լրացնի 120 կրեդիտ ուսումնագիտական բեռնվածություն:
2. Բոլոր ուսանողները, մասնագիտությունից անկախ, պետք է կուտակեն առնվազն 6 կրեդիտ՝ *ընդհանուր դասընթացների կրթամասից*, և 48 կրեդիտ՝ *հետազոտական կառուցամասից /ներառյալ՝ մագիստրոսական թեզը/*:
3. Մնացած կրեդիտների (մինչև 66) բովանդակային կազմը սահմանվում է մասնագիտական պարտադիր կրթամասով և կամընտրական դասընթացներով՝ ելնելով տվյալ մասնագիտությամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագրի էլքային կրթական արդյունքներով սահմանված մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերման պայմանից, և յուրաքանչյուր ծրագրի համար տրվում է առանձին (ընդ որում, մինչև 18 կրեդիտ հատկացվում է կամընտրական դասընթացների ձևով որոշակի ուղղությամբ անհատական ուսուցում իրականացնելու համար):

6. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը

6.1. Համակարգի հիմնադրույթները

1. Կենտրոնում գործում է ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգը, որի կիրարկման հիմնական նպատակներն են՝

ա) ուսումնական կիսամյակի ընթացքում գիտելիքների անընդհատ ստուգման և գնահատման օգնությամբ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, խթանել ուսանողի ինքնուրույն

աշխատանքը, ուսումնառության գործընթացում ներմուծել մրցակցության տարրեր և բարելավել դասահաճախումները,

բ) ընթացիկ քննությունների և ստուգումների իրականացման օգնությամբ ներմուծել դիագնոստիկ գնահատման տարրեր՝ գնահատման արդյունքները դասախոսների և ուսանողների կողմից օգտագործելով որպես հետադարձ կապ՝ դասավանդման և ուսումնառության շարունակական բարելավման և կատարողականի բարձրացման նպատակով, բարելավել դասընթացի արդյունարար գնահատման հիմնավորվածությունն ու արժանահավատությունը՝ գիտելիքների գնահատման գործընթացում հաշվի առնելով ուսումնառության տարրեր բաղադրիչները:

2. Գիտելիքների գնահատումը (ստուգումը) ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

ա) դասընթացին ուսանողի մասնակցության գնահատում դասահաճախումների հաշվառման օգնությամբ,

բ) դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված անհատական առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ և ստուգումներ),

գ) ամբողջ դասընթացի կամ ուսումնական մոդուլի եզրափակիչ գնահատում քննաշրջանում,

դ) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի, ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատումների հիման վրա դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականի ձևավորում:

3. Ելնելով մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների (ուսումնական մոդուլների) աշխատածավալից, պարապմունքի ձևից, դասավանդման մեթոդներից և հաշվի առնելով դասընթացի կարևորությունը ուսանողի մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման մեջ՝ դասընթացներն ըստ գնահատման ձևի բաժանվում են 2 խմբի՝

ա) *եզրափակիչ գնահատումով դասընթացներ,*

բ) *առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացներ:*

6.2. Գնահատման մեթոդաբանությունը

6.2.1. Մագիստրոսի կրթական ծրագրում ներառված բոլոր դասընթացները եզրափակիչ գնահատումով դասընթացներ են:

1. Դասընթացը քննաշրջանի ընթացքում անցկացվող եզրափակիչ քննության հետ մեկտեղ նախատեսում է 2 ընթացիկ (միջանկյալ) քննություն, որոնցից մեկն անց է կացվում ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա: Եզրափակիչ քննության ձևը դասընթացը կազմակերպող դասախոսի առաջարկությամբ հաստատում է ամբիոնի վարիչը:
2. Դասընթացից (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը/միավորը (Գարդ.) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ըստ հետևյալ բաղադրամասերի՝

ա) դասընթացի լսարանային պարապմունքներին ուսանողի մասնակցության ակտիվության աստիճանից, որը լիարժեք իրականացնելու դեպքում ուսանողը վաստակում է 2 միավոր: Դասընթացին ուսանողի մասնակցության $Q_{մաս.}$ միավորը որոշվում **աղյուսակ 1-ում** բերված սանդղակի չափանիշներին համապատասխան (ուսումնառության անհատական ժամանակացույցով սովորող ուսանողի՝ դասընթացի մասնակցության համար տրվող միավորների քանակը հաշվարկվում է նրա ինքնուրույն աշխատանքի կատարողականի հիման վրա):

Աղյուսակ 1.

Մասնակցության աստիճանը (%)	Հատկացվող միավորը
91-100	2
81-90	1,5
71-80	1
61-70	0,5
<60	0

Օրինակ 1. Եթե 12 լսարանային ժամ աշխատածավալով դասընթացից ուսանողն ունի 5 ժամ բացակայություն, ապա դասընթացին մասնակցության աստիճանը կլինի՝

$$[1 - 5/12] \times 100\% = (1 - 0.42) \times 100\% = 58\%$$

Համաձայն աղյուսակի՝ $Q_{մաս.} = 0$ միավոր:

զգ

Օրինակ 2. Եթե 24 լսարանային ժամ աշխատածավալով դասընթացից ուսանողն ունի 3 ժամ անհարգելի և 2 ժամ հարգելի բացակայություն, ապա դասընթացին մասնակցության աստիճանը կլինի՝ $[1 - \frac{3}{24} \cdot 2] \times 100\% = (1 - 0,14) \times 100\% = 86\%$ Համաձայն աղյուսակի՝ $Q_{մաս.} = 1,5$ միավոր:

բ) ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 ընթացիկ (միջանկյալ) քննությունների (գրավոր աշխատանք և բանավոր ներկայացում) արդյունքներից ($\Sigma \text{Ք}_{ընթ.}$), որոնցից յուրաքանչյուրին հատկացվում է առավելագույնը 4 միավոր.

գ) եզրափակիչ քննության արդյունքից ($\text{Ք}_{եզր.}$), որը կարող է գնահատվել մինչև 10 միավոր:

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունաբար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման առանձին բաղադրամասերով վաստակած միավորների գումար՝

$$Q_{արդ.} = Q_{մաս.} + \Sigma \text{Ք}_{ընթ.} + \text{Ք}_{եզր.} :$$

Ըստ այդմ, մագիստրոսի կրթական ծրագրում ընդգրկված դասընթացն ունի գնահատման հետևյալ սխեման, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով) ².

Աղյուսակ 2.

Գնահատման բաղադրամասը	$Q_{մաս.}$	$\text{Ք}_{ընթ.1}$	$\text{Ք}_{ընթ.2}$	$\text{Ք}_{եզր.}$	$Q_{արդ.}$
Միավորը	2	8		10	20

² Ընթացիկ քննության մեկ առաջադրանքի արժեքը գնահատվում է առնվազն 1 միավոր, իսկ գնահատման քայլը՝ առնվազն 0.5 է

3. Ընթացիկ գնահատման ձևերի միջև միավորների բաշխման քանակական հարաբերակցությունը որոշում է դասընթացը վարող դասախոսը, ինչը պարտադիր կերպով արձանագրվում է մագիստրոսական ծրագրի ուսանողի ուսումնառության ուղեցույցում զետեղված դասընթացի նկարագրության մեջ (դասընթացի ընթացիկ գնահատման կառուցվածքի փոփոխություն ուղեցույցի հրապարակումից հետո չի թույլատրվում):
4. Գնահատման վերը նկարագրված եղանակը կիրառվում է միայն ուսումնական կառուցամասի բաղկացուցիչ դասընթացների (բացի լրացական դասընթացներից) գնահատման համար: Հետագոտական կառուցամասի մոդուլները, այդ թվում նաև պրակտիկաները, գնահատվում են ստուգարքի ձևով: Մագիստրոսական ատենախոսությունը գնահատվում է 20 միավորանոց սանդղակով՝ սույն կարգում բերված գնահատման չափանիշներին համապատասխան:

6.3. Ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատման կազմակերպումը

1. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների/ստուգումների ենթակա ուսումնական նյութի բովանդակությունը, քննությունների ձևերը, հարցաշարերը և ժամանակացույցը, ինչպես նաև գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները տրամադրվում են ուսանողներին նախապես (կիսամյակի առաջին 2 շաբաթվա ընթացքում):
2. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների ժամանակացույցները կազմում են ամբիոնները, և հաստատում ուսումնական մասի պետը: Քննությունների հաստատված ժամանակացույցի մեկ օրինակը հանձնվում է ուսումնական մաս:
3. Ընթացիկ քննություններն անց են կացվում ուսումնառության կիսամյակի 5÷6-րդ և 12÷13-րդ շաբաթներում տվյալ առարկան դասավանդող դասախոսի կողմից (դասերից դուրս) :
4. Եզրափակիչ քննություններն անց են կացվում կիսամյակային քննաշրջանում՝ 15 ÷16-րդ շաբաթներում:
5. Քննության/ստուգման ավարտից հետո քննությունն ընդունած դասախոսը քննական ամփոփագիրը նույն օրը ներկայացնում է ամբիոն:
6. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների գնահատականը հրապարակելու պահից ուսանողն իրավունք ունի այն գանգատարկելու գնահատումն իրականացրած դասախոսին կամ քննական հանձնաժողովին, իսկ վերջինիս հետ անհամաձայնության

դեպքում՝ նույն օրը դիմելու դասընթացը կազմակերպող ամբիոնի վարիչին, այնուհետև՝ ուսումնական մասի պետին:

6.4. Գնահատման սանդղակը և նշագրումը

1. Կենտրոնում ուսանողի ուսումնառության արդյունքների գնահատման համար կիրառվում է գնահատականների 20 միավորանոց սանդղակը, որը ներկայացված է ստորև.

Աղյուսակ 3.

Գնահատման արդյունարար միավորը	Գնահատականը
18-20	«Գերազանց»
13-17	«Լավ»
8-12	«Բավարար»
0-7	«Անբավարար»
0	Չներկայացած
-	«Ստուգված»/ «Չստուգված»

Ուսանողի ստուգարքային գրքույկում և դասընթացի քննական ամփոփագրում գնահատման արդյունարար միավորի հետ մեկտեղ փակագծերում նշվում է նաև համապատասխան գնահատականը օրինակ՝ 18 (գերազ.):

2. Դասընթացներից, որոնցից ուսանողը վաստակել է 8-ից ցածր արդյունարար միավոր կամ գնահատվել է «Չստուգված», կրեդիտներ չեն տրվում: «Ստուգված» գնահատման դեպքում ուսանողի օգտին վարկանիշային միավորներ չեն գրանցվում, հետևապես այն չի ազդում ուսանողի միջին որակական գնահատականի (ՄՈԳ) վրա:

6.5. Ուսանողի ակադեմիական տեղեկագիրը

1. Ուսանողի ուսումնական գործունեության արդյունքներն ու առաջադիմության ցուցանիշներն ուսման որոշակի ժամանակահատվածի կամ ողջ շրջանի ընթացքում վավերագրելու համար Կենտրոնի ուսումնական մասը, ամբիոնի հետ համատեղ յուրաքանչյուր ուսանողի համար, նրա ընդունման պահից սկսած, վարում են *ակադեմիական տեղեկագիր*³, որտեղ յուրաքանչյուր քննաշրջանից հետո գրանցվում են ուսանողի ուսումնասիրած դասընթացները և կրթական մոդուլները, վաստակած կրեդիտները և ստացած արդյունաբար գնահատականներն ըստ կրթական մոդուլների և կիսամյակների: Տեղեկագիրն արտացոլում է ուսանողի կատարած ուսումնական աշխատանքի ծավալը և կրթական ձեռքբերումների որակը:
2. Ուսանողի վաստակած կրեդիտները վավերագրվում և կուտակվում են նրա ակադեմիական տեղեկագրում և մնում ուժի մեջ նրա ուսումնառության ողջ շրջանում՝ անկախ ուսումնառության ընդհատումից կամ տվյալ ուսումնական ծրագրի հետագա հնարավոր փոփոխություններից:
3. Ուսանողի ուսման առաջադիմության ընդհանրացված արդյունքները ներկայացնելու համար ակադեմիական տեղեկագրում կիսամյակային արդյունքներից հետո նշվում են տվյալ կիսամյակի և մինչև ուսման տվյալ ժամանակահատվածն ուսանողի առաջադիմությունն ամբողջացնող ամփոփիչ տվյալները, որոնք ներառում են հետևյալ 4 քանակական ցուցանիշները⁴

- *գումարային կրեդիտների* քանակը,
- *գնահատված կրեդիտների* քանակը,
- *վարկանիշային միավորները*,
- *միջին որակական գնահատականը*:

4. *Գումարային կրեդիտը* (Կ) կրթական ծրագրի ավարտական պահանջները բավարարելու նպատակով ուսանողի վաստակած կրեդիտների գումարն է:

5. *Գնահատված կրեդիտը* (ԳԿ) գումարային կրեդիտների այն մասն է, որը գնահատված է թվային միավորներով.

ԳԿ=Σ Կրեդիտ :

³ Ակադեմիական տեղեկագրի օրինակն կցված է սույն կարգին (հավելված 3):

⁴ Տե՛ս հավելված 3 ակադեմիական տեղեկագիրը:

6. Վարկանիշային միավորը (ՎՄ) յուրաքանչյուր կրեդիտի համար ուսանողի ստացած գնահատականների գումարն է, որը հաշվարկվում է որպես առանձին դասընթացների (մոդուլների) գնահատված կրեդիտների և դրանց արդյունարար գնահատականների արտադրյալների գումար.

$$\text{ՎՄ} = (\Sigma \text{Կրեդիտ} \times \text{Գորգ}):$$

որտեղ Գորգ-ը տվյալ ուսումնական մոդուլից ստացված արդյունարար գնահատականն է:

Օրինակ, եթե ուսանողը 5,4, և 6 կրեդիտանոց դասընթացից գնահատվել է (վաստակել է) համապատասխանաբար 12,16, և 19 միավոր, ապա դասընթացների այդ խմբից ուսանողի վաստակած վարկանիշային միավորը հավասար է՝

$$\text{ՎՄ} = 5 \times 12 + 4 \times 16 + 6 \times 19 = 238 \text{՝ } 300 \text{ հնարավորից (} 5 \times 20 + 4 \times 20 + 6 \times 20 \text{)}$$

7. Միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ) կրեդիտներով կշռված գնահատականների միջինն է, որը հաշվարկվում է վարկանիշային միավորները գնահատված կրեդիտների գումարի վրա բաժանելով (արդյունքը կլորացվում է 1/100-ի ճշտությամբ).

$$\text{ՄՈԳ} = \text{ՎՄ} / \text{ԳԿ}$$

Օրինակ, նախորդ դեպքում դիտարկված դասընթացների խմբի համար հաշվարկված միջին որակական գնահատականը կլինի՝

$$\text{ՄՈԳ} = 238 / 15 = 15,87$$

20 հնարավորից:

8. Հաշվառվում և ակադեմիական տեղեկագրում գրանցվում են *կիսամյակային* (հաշվարկված առանձին կիսամյակի համար) և *արդյունարար* (հաշվարկված ուսման տվյալ շրջանի համար) վարկանիշային միավորները և ՄՈԳ-երը:

6.6. Ուսման առաջադիմությունը

1. Ըստ ուսման առաջադիմության՝ ուսանողները դասակարգվում են՝ *առաջադիմող, փորձաշրջանի կարգավիճակում գտնվող և հեռացման ենթակա* :
2. Ուսանողը համարվում է *առաջադիմող*, եթե՝
  - ա) կիսամյակում ունի 30 կրեդիտ ուսումնական միջին բեռնվածություն(10% թույլատրելի շեղումով),
  - բ) հավաքել է տվյալ կիսամյակի համար ուսումնական ծրագրով սահմանված բոլոր պարտադիր դասընթացների⁵ կրեդիտները:
3. Ուսանողը համարվում է *փորձաշրջանի կարգավիճակում*, եթե չի բավարարել նախորդ կետում նշված պայմաններից որևէ մեկը, և տնօրինության կողմից նրան թույլատրվել է մասնակցել ակադեմիական պարտքերի մարմանը (լուծարքին):
4. *Փորձաշրջանի կարգավիճակ ունեցող* ուսանողին հնարավորություն է տրվում ուղղելու թերացումներն ու բացթողումները և բարձրացնելու ուսման առաջադիմությունը ծրագրի նվազագույն պահանջներին համապատասխան:
5. Մագիստրոսի ծրագրում ուսանողին կարող է տրվել նաև լրացուցիչ ժամանակ՝ դասընթացը կրկնելու համար:
6. *Փորձաշրջանի կարգավիճակում* գտնվող ուսանողը համարվում է հեռացման ենթակա, եթե սահմանված ժամկետում դուրս չի գալիս այդ կարգավիճակից: Հեռացված ուսանողի վերականգնումը կատարվում է նույն կիսամյակում՝ ուսումնառության նախորդ ընթացքում վաստակած բոլոր կրեդիտների պահպանմամբ:
7. Նույն ուսումնական բեռնվածությամբ ուսանողների ակադեմիական առաջադիմությունները համեմատվում են (ուսանողական նպաստներ, պետական, և այլ տեսակի կրթաթոշակներ հատկացնելիս) նրանց միջին որակական գնահատականներով, իսկ միևնույն կրթական ծրագրում ընդգրկված տարբեր ուսումնական բեռնվածություն ունեցող ուսանողներինը՝ վարկանիշային միավորներով:

⁵ Տե՛ս դասընթացների ա) խումբը, բաժին 3, 3-րդ կետ:

7. Քննությունների վերահանձնումը և դասընթացի կրկնումը

1. Դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանը որոշելիս հաշվի չեն առնվում հարգելի պատճառներով բացակայության դեպքում բաց թողնված դասաժամերը, եթե այն հավաստող սահմանված կարգի բժշկական տեղեկանքը կամ դիմումը ներկայացվում է հաճախումները վերսկսելուց հետո 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
2. Քննությանը կամ ստուգմանը չներկայանալը համարվում է հարգելի միայն 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում ուսումնական մասում գրանցված սահմանված կարգի բժշկական տեղեկանքի կամ դիմումի առկայության դեպքում:
3. Ընթացիկ (միջանկյալ) քննությունների կամ ստուգումների արդյունքների վերահանձնում, այդ թվում նաև ակադեմիական պարտքերի մարման (լուծարքի) շրջանում, չի թույլատրվում:
4. Հարգելի պատճառով ընթացիկ քննությանը կամ ստուգմանը չներկայացած ուսանողը կարող է այն հանձնել մինչև հաջորդ ընթացիկ քննությունը/ստուգումն ընկած ժամանակահատվածում (համապատասխանաբար, 2-րդ ընթացիկ քննությունը՝ մինչև եզրափակիչ քննությունը, իսկ 2-րդ ընթացիկ ստուգումը՝ մինչև քննաշրջանի սկիզբը)՝ նախապես այն համաձայնեցնելով ուսումնական մասի և դասընթացը վարող դասախոսի հետ:
5. Հարգելի պատճառներով եզրափակիչ քննությանը չներկայացած ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում կարող է վերահանձնել այն:
6. *Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացի* գնահատման արդյունարար միավորի նվազագույն 8-ի շեմը չապահոված ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման (լուծարքի) շրջանում պետք է վերահանձնի եզրափակիչ քննությունը՝ վերջինիս համար սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ:

Օրինակ, եթե ուսանողի մասնակցությունը դասընթացին գնահատվել է 2 միավոր, դասընթացի համար նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից նա վաստակել է համապատասխանաբար 1 և 2 միավորներ, իսկ եզրափակիչ քննությունից՝ 2 միավոր, ապա այդ դասընթացի արդյունարար գնահատականը կլինի՝

$$Q_{արդ.} = 2 + 1 + 2 + 2 = 7,$$

որը ցածր է նվազագույն շեմային պահանջից (8 միավոր): Այս դեպքում ուսանողը պարտքերի մարման շրջանում վերահանձնում է միայն եզրափակիչ քննությունը՝ սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ, իսկ արդյունարար գնահատականը փոխվում է եզրափակիչ քննության միավորների տարբերությամբ: Օրինակ, եթե եզրափակիչ քննության 2 միավորը լուծարքում բարձրացվել է մինչև 5, ապա

$$Q_{արդ.} = 7 + (5 - 2) = 10$$

7. Եթե մագիստրոսական ծրագրում դասընթացի գնահատման արդյունարար միավորը գտնվում է $5 \div 7$ միավորի տիրույթում, ապա թույլատրվում է դասընթացի վերահանձնում նախորդ կետում բերված պահանջներին համապատասխան, ընդ որում՝ նույն կիսամյակի ընթացքում ուսանողն ունի յուրաքանչյուր այդպիսի դասընթաց վերահանձնելու ընդամենը մեկ հնարավորություն՝ առաջին լուծարքային շրջանում 4 միավոր և ցածր արդյունք ցուցաբերած մագիստրոսական ծրագրով սովորող ուսանողը պարտավոր է կրկնել դասընթացը:
8. Ուսումնառության 1÷2-րդ կիսամյակում 2 դասընթաց չհանձնած մագիստրոսական ծրագրով սովորող ուսանողին հնարավորություն է տրվում անհատական ծրագրով կրկնել դասընթացները հաջորդ կիսամյակներում՝ շարունակելով ուսումը: 3-րդ և 4-րդ կիսամյակներում որևէ դասընթաց չհանձնած ուսանողը ազատվում է Կենտրոնից:
9. Հաջողությամբ հանձնված դասընթացների կրեդիտները կուտակվում են ուսանողի ակադեմիական տեղեկագրում և մնում

ուժի մեջ՝ անկախ կիսամյակում ցածր առաջադիմությամբ պայմանավորված ուսման ընդհատման հանգամանքից:

10. Կրեդիտների կուտակման գործառույթի շնորհիվ վերանում է տարբեր պատճառներով ուսումնառությունն ընդհատած և այն վերակսող ուսանողի կողմից կիսամյակն ամբողջությամբ կրկնելու անհրաժեշտությունը:

8. Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը

1. Ուսումնառության առաջին կիսամյակի սկզբում մագիստրոսական ծրագրում ընդգրկված ուսանողը ծրագրի ղեկավարից ստանում է ուսումնառության իր անհատական ծրագրի ձևաթերթը, որտեղ նախապես լրացված են ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի բաղկացուցիչ դասընթացները և գիտակրթական մոդուլները՝ բացառությամբ կամընտրական դասընթացների:
2. Անհատական ծրագրում տրվում է դասընթացների ընտրացանկն ըստ ուսման տարիների և կիսամյակների՝ դրանց հատկացված կրեդիտների հետ միասին: Մագիստրոսի կրթական ծրագրի ուսանողների ուսումնառության անհատական ծրագրի ձևաթերթը բերված է հավելված 1-ում:
3. Ուսման առաջին շաբաթում ուսանողն իր ուսումնական խորհրդատուի հետ միասին լրացնում է կամընտրական դասընթացները ուսումնառության իր անհատական ծրագրում, որն այնուհետև հաստատվում է ծրագրի ղեկավարի կողմից և ներկայացվում ամբիոն:
4. Անհատական ծրագրում ներառված տվյալ կիսամյակի կամընտրական դասընթացներին ուսանողների գրանցումն իրականացվում է համապատասխան ամբիոնում: Բոլոր ուսանողները պետք է գրանցված լինեն մինչև տվյալ կիսամյակի 2-րդ շաբաթվա վերջը: Սահմանված վերջնաժամկետից հետո դասընթացներին մասնակցելու բոլոր տեսակի գրանցումները դադարեցվում են:
5. Հետագա կիսամյակների ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում, ուսանողը կարող է փոփոխություններ կատարել ուսումնառության իր անհատական ծրագրի դասընթացների ընտրացանկում՝ նախապես ստանալով ուսումնական խորհրդատուի և ծրագրի ղեկավարի համաձայնությունը: Ուսումնառության անհատական ծրագրի փոփոխությունների ձևաթերթը բերված է *հավելված 2-ում*:
6. Դասընթացի փոփոխությունը կարող է կատարվել նաև մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական

ստորաբաժանման նախաձեռնությամբ, եթե տվյալ դասընթացում բավարար թվով մասնակիցներ չեն ընդգրկվել:

7. Անհատական ծրագրի փոփոխությունը ենթադրում է դասընթացի բացթողում, նոր դասընթացի ընտրություն (ավելացում) ընտրացանկում, որի իրա կանացման ընթացակարգը հետևյալն է.
  - ուսանողը կարող է բաց թողնել իր ընտրած դասընթացը ուսումնական խորհրդատուի համաձայնությամբ՝ մինչև պարապմունքների 1-ին շաբաթվա վերջը,
  - մինչև տվյալ կիսամյակի 2-րդ շաբաթվա վերջը բացթողումը ձևակերպելու համար ուսանողը պետք է ստանա նաև դասընթացը վարող դասախոսի և ծրագրի ղեկավարի համաձայնությունը,
  - ուսանողն իր ընտրացանկում նոր դասընթաց կարող է ավելացնել ուսումնական խորհրդատուի և դասընթացը վարող դասախոսի համաձայնությամբ՝ մինչև պարապմունքների 1-ին շաբաթվա վերջը:
8. Նախորդող կրթական աստիճանի մասնագիտության փոփոխությամբ մագիստրոսական ծրագրում ընդգրկված ուսանողների համար ուսումնառության 1-ին շաբաթվա ընթացքում կարող են նշանակվել լրացական դասընթացներ: Լրացական դասընթացներ նշանակելու հարցը համապատասխան հարցազրույցից հետո առաջադրվում է մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարի կողմից և համաձայնեցվում մասնագիտացնող ուսումնական ստորաբաժանման հետ:
9. Ուսանողը պատասխանատու է ուսումնառության իր անհատական ծրագրի ճշտության և ամբողջականության ապահովման համար:
10. Կենտրոնն իրեն իրավունք է վերապահում հանել ցանկացած դասընթացի առաջադրումը տվյալ կիսամյակում, եթե դրանում ընդգրկված չեն բավարար թվով ուսանողներ:

9. Մագիստրոսի ծրագրի հետազոտական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը

1. Կիսամյակի առաջին երկու շաբաթվա ընթացքում մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարը կազմում և ուսանողներին է տրամադրում տվյալ կիսամյակի հետազոտական աշխատանքների պլանը (ծրագրի հետազոտական կառուցամասով նախատեսվող գիտակրթական մոդուլների կազմակերպման ժամանակացույցը):
2. Ծրագրի հետազոտական կառուցամասով նախատեսված գիտակրթական մոդուլների կատարողականի ստուգման համար

կիրառվում է ատեստավորում: Գիտական ղեկավարի սեմինարի, ինքնուրույն գիտահետազոտական աշխատանքի և պրակտիկաների ատեստավորումը կատարում է մագիստրանտի գիտական ղեկավարը, որը լրացված ատեստավորման թերթիկն անձամբ հանձնում է ամբիոն:

3. Ուսումնառության 1-ին կիսամյակի ավարտին ծրագրի համապատասխան հետազոտական մոդուլից ատեստավորում չստացած ուսանողին հնարավորություն է տրվում շարունակելու ուսումը 2-րդ կիսամյակում՝ այդ ընթացքում կատարելով չատեստավորված մոդուլով նախատեսված անավարտ աշխատանքը: 2-րդ և 3-րդ կիսամյակներում որևէ հետազոտական մոդուլով չատեստավորված ուսանողն ազատվում է Կենտրոնից:

10. Դասընթացների տեղեկագիրքը

1. Կենտրոնը յուրաքանչյուր ուստարվա համար հրապարակում է Կենտրոնի դասընթացների տեղեկագիրք (տպագրված և/կամ կայքէջում տեղադրված է էլեկտրոնային տարբերակով), որը նաև կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց է:
2. Դասընթացների տեղեկագիրքը նախատեսված է Կենտրոնում իրականացվող կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ուսանողներին, դասախոսական ու վարչական կազմին, ինչպես նաև լայն հանրությանը մատչելի դարձնելու համար և պարունակում է.
  - ա) ընդհանուր տեղեկություն Կենտրոնի վերաբերյալ՝ տեսակը և կարգավիճակը, ուսումնական ստորաբաժանումները, առաջարկվող կրթական ծրագրերը, ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ներբուհական հիմնական կանոնները (հատկապես կրեդիտների կուտակման, պաշտոնական ճանաչման և փոխանցման վերաբերյալ) և այլն,
  - բ) տեղեկություն կրթական ծրագրերի վերաբերյալ.
    - ընդհանուր նկարագրությունը՝ շնորհվող որակավորումը, մուտքի շեմային պահանջները, ծրագրի նպատակները և նախանշված ելքային կրթական արդյունքները, կրթությունը շարունակելու հնարավորությունները, ծրագրի ընդհանուր կառուցվածքը և բովանդակությունը, քննական կանոնները և գնահատման

- կարգը, ավարտական ատեստավորման ձևերը, պրակտիկաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը և այլն,
- առանձին դասընթացի նկարագրությունը՝ դասընթացի անվանումը և նույնացման թվանիշը, ուսուցման կիսամյակը, դասընթացին հատկացված կրեդիտները , ներառյալ՝ շաբաթական լսարանային ժամաքանակներն ըստ պարապմունքի ձևերի), դասընթացի խնդիրները՝ արտահայտված կրթական արդյունքներով և սպասվող մասնագիտական և/կամ փոխանցելի գիտելիքներով ու կարողություններով, դասընթացի համառոտագիրը (հակիրճ բովանդակությունը/թեմաները), անհրաժեշտ նախապայմանները, ուսուցման և գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները, դասավանդման լեզուն և այլն,

գ) ընդհանուր տեղեկատվություն ուսանողների համար.

- նյութական օգնության հնարավորությունները, ուսման վարձերի զեղչման և փոխհատուցման պայմաններն ու կանոնները, գործող ուսանողական ծառայությունները, ուսանողներին հասանելի ուսումնական/լաբորատոր ենթակառուցվածքները և այլն:

11. Կրթական ծրագրերի եզրափակիչ ատեստավորումը

1. Ուսանողի կողմից մագիստրոսի ծրագրի ելքային կրթական արդյունքներին համապատասխան մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը հաստատվում է մագիստրոսական թեզի կատարումով և պաշտպանությամբ:
2. Մագիստրոսական թեզի գիտական ղեկավարի նշանակումը և թեմայի հաստատումը իրականացվում է 2-րդ կիսամյակում: Համապատասխան ընթացակարգը ներառում է.
  - ծրագրի ղեկավարի հետ խորհրդատվությունների անցկացում, որոնց ընթացքում ճշգրտվում են մագիստրանտի հետազոտական հետաքրքրությունները, կազմակերպվում է հանդիպում տվյալ մագիստրոսական ծրագրի թեզերի ղեկավարների հետ,
  - գիտական ղեկավարի հետ թեմայի ընտրության վերաբերյալ խորհրդատվությունների անցկացում,
  - մագիստրոսական թեզի համաձայնեցված թեմաների և գիտական ղեկավարների թեկնածությունների ներկայացում

մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ամբիոնի (միջամբիոնային հանձնախմբի) հաստատմանը, գիտական ղեկավարի նշանակումը:

3. Մագիստրանտի կողմից գիտական ղեկավարի հետ համաձայնեցված մագիստրոսական թեզի առաջարկի պատրաստում և ներկայացում՝ ամբիոնում (միջամբիոնային հանձնախմբում) քննարկման և հաստատման համար, որն իրականացվում է 2-րդ կիսամյակում: Ատենախոսական առաջարկը պետք է պարունակի թեմայի բնագավառում առկա իրադրության նկարագրությունը, աշխատանքի նպատակը, ածանցյալ խնդիրների առաջադրումն ու սահմանումը, դրանց հավանական լուծումները, հետազոտական մեթոդները և գրականության ցանկը: Թեզի աշխատանքի կատարումը շարունակվում է ուսուցման 3÷5-րդ կիսամյակներում:

4. Մագիստրոսական թեզի պաշտպանության կազմակերպման համար հատկացվում են ուսումնառության վերջին 6 շաբաթները, որոնց ընթացքում նախատեսվում է.

ա) մագիստրոսական թեզի ներկայացում մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման քննարկմանը պաշտպանությունից 4 շաբաթ առաջ: Թեզի հետ ներկայացվում է գիտական ղեկավարի կարծիքը, որը պետք է ներառի կատարված աշխատանքի վերաբերյալ դրական եզրակացություն,

բ) թեզի նախնական քննարկում մասնագիտացնող ամբիոնում (միջամբիոնային հանձնախմբում) մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարի, մագիստրանտի գիտական ղեկավարի և մագիստրանտի պարտադիր մասնակցությամբ մեկ շաբաթյա ժամկետում/1-ին շաբաթ/ : Էական դիտողությունների առկայության դեպքում մագիստրոսի աստիճան հայցողը պարտավոր է երկշաբաթյա ժամկետում լրամշակել աշխատանքը և լրացուցիչ քննարկման ներկայացնել այն: Լրացուցիչ քննարկման արդյունքում դրական եզրակացության դեպքում մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման կողմից թեզը երաշխավորվում է պաշտպանության,

- զ) մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման կողմից աշխատանքի գրախոսության կազմակերպում, որի արդյունքում ոչ ուշ, քան պաշտպանությունից 3 օր առաջ մասնագիտացնող ամբիոնին (միջամբիոնային հանձնախմբին) է ներկայացվում թեզի վերաբերյալ գրախոսականը,
- դ) մագիստրոսական թեզի հրապարակային պաշտպանություն ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նիստում և մագիստրոսի աստիճանի շնորհում:
5. Մագիստրոսական թեզի պաշտպանությունն իրականացվում է համաձայն ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից սահմանված կարգի:
  6. Մագիստրոսական թեզի գնահատումը կատարվում է աղյուսակ 4-ում ներկայացված 20 միավորանոց սանդղակով:
  7. Մագիստրոսական թեզի գնահատման ընդհանուր որակական չափանիշների համար սահմանվում են գնահատման միավորների հետևյալ չափաքանակները.

Աղյուսակ 4.

Թիվ	Չափանիշ	Առավելագույն միավորը
1	Արդիականությունը/նորույթը	6
2	Ինքնուրույնության աստիճանը	6
3	Ձևակերպման որակը	4
4	Ներկայացման որակը	4
	Ընդամենը	20

8. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի անդամների կողմից մագիստրոսական թեզի գնահատումները կատարվում են սահմանված նմուշի գնահատման ձևաթերթում (տե՛ս *հավելված 4*):

12. Կրեդիտների փոխանցումը

1. Այլ բուհերից ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոն մագիստրոսի կրթական ծրագրեր կրեդիտները փոխանցելի են առանձին դասընթացների, դասընթացների խմբի կամ ուսումնառության որոշակի շրջանների (կիսամյակ, ուստարի) տեսքով: Փոխանցումը կատարվում է ուսանողի հայտի հիման վրա՝ երկու բուհերի փոխադարձ համաձայնությամբ՝ ECTS կրեդիտների փոխանցման կանոնների պահպանմամբ:
2. Այլ կրթական ծրագրից ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոն կրթական ծրագիր կրեդիտներ կարող են փոխանցվել, եթե դրանց բովանդակությունները միանման են կամ առկա են բովանդակային տարբերություններ, սակայն վերջնական կրթական արդյունքները համարժեք են:
3. Այլ բուհում ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի ուսանողի ուսումնառության որոշակի շրջանի (կիսամյակ, ուստարի) անցկացման դեպքում այդ ժամանակահատվածի ուսումնառության ծրագիրը դառնում է եռակողմ համաձայնագրի առարկա՝ ուսանողի, ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի և ընդունող բուհի միջև:
4. Կրեդիտների փոխանցման և ուսանողների միջբուհական փոխանակման գործընթացների կազմակերպման համար ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնը նշանակում է ECTS-ի բուհական համակարգող, որի գործունեության հիմնական ոլորտները և պարտականությունների շրջանակները կանոնակարգվում են առանձին կարգով:

13. Ուսումնական խորհրդատուների ծառայությունը

5. Կրեդիտային համակարգով սովորող ուսանողներին ուսման գործընթացում օժանդակելու նպատակով ամբիոնները կազմակերպում են ուսումնական խորհրդատուների (կուրատորների) ծառայություն, որում ընդգրկում են մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական ծրագրերին քաջատեղյակ մասնագետներ:
6. Մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական խորհրդատուների թիվը սահմանում է Կենտրոնը՝ ելնելով տարբեր կրթական ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների թվի և ամբիոնների դասախոսական ներուժի համադրումից:
7. Ուսումնական խորհրդատուն իրականացնում է խորհրդատվական ծառայություններ մեկ կամ մի քանի հարակից մասնագիտությունների գծով և հսկում իրեն ամրագրված

ուսանողների ուսումնական առաջընթացը նրանց ուսումնառության ողջ շրջանում:

8. Խորհրդատուն ներկայացնում է ուսանողների ուսումնական շահերը, ուսումնական գործընթացի հետ կապված տարաբնույթ հարցերի շուրջ նրանց համար պարբերաբար կազմակերպում խմբային և անհատական խորհրդատվություններ, օգնում դասընթացների ընտրության և անհատական ուսումնական ծրագրերի կազմման գործընթացներում:

14. Ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Ուսանողը պարտավոր է՝
- ծանոթանալ կրեդիտային համակարգով ուսուցման սույն կարգին և խստորեն հետևել դրա պահանջներին,
  - կատարել ուսումնական դասընթացների և քննությունների համար սահմանված պահանջները,
  - կանոնավոր հաճախել իր ուսումնառության ծրագրում ընդգրկված բոլոր դասընթացներին:
2. Ուսանողն իրավունք ունի՝
- – ընտրելու տվյալ մասնագիտության (մասնագիտացման) ուսուցման համար Կենտրոնի կողմից առաջադրվող կամ ընտրական դասընթացներ՝ ուսումնական ծրագրի պահանջներին համապատասխան,
  - – միջբուհական փոխանակման և (կամ) ակադեմիական շարժունության ծրագրերի շրջանակներում ուսումնառության որոշակի շրջան (կիսամյակ, ուստարի) ուսումնառելու այլ բուհում (ներառյալ՝ օտարերկրյա),
  - – փոխադրվելու մեկ այլ բուհ , ներառյալ՝ օտարերկրյա)՝ համաձայն ՀՀ Կառավարության սահմանած կարգի,
  - շարունակելու ուսումնառությունը ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնում՝ համաձայն գործող կարգի,
  - հիմնավորված կերպով դիմելու և ստանալու իր ակադեմիական տեղեկագիրը՝ ավարտված ուսումնառության կամ ուսումնական ծրագրի չավարտված մասի համար,
  - մագիստրոսի աստիճանը և համապատասխան որակավորումը հաստատող ավարտական փաստաթղթի (դիպլոմի) հետ միասին ստանալու ՀՀ Կառավարության որոշմամբ հաստատված համաեվրոպական նմուշի դիպլոմի հավելված՝ երկու լեզվով՝ հայերեն և անգլերեն:

15. Եզրափակիչ դրույթներ

Սույն կարգը գործողության մեջ է դրվում 2014 թվականից՝ ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրոսի կրթական ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների ուսումնառությունը կազմակերպելու համար:

II ԲԱԺԻՆ

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մաս I.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Քաղաքագիտության ամբիոնը մագիստրոսի կրթական մակարդակում կազմակերպում է հեռակա ուսուցում՝ «Քաղաքագիտություն» ծրագրով.

1. Ուսումնական ծրագրի կառուցվածքը

Հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագիրը բաղկացած է 2 հիմնական կառուցամասից՝ ուսումնական և հետազոտական, որոնցից յուրաքանչյուրով նախատեսված աշխատանքներն իրականացվում են նախանշված ուսումնական կիսամյակներում՝ ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի կրեդիտներով արտահայտված ծավալների հետևյալ համամասնությամբ.

Կրթամաս	Կրեդիտներ	Դասընթաց- մոդուլների քանակը
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		
Լրացական դասընթացներ	0	4
Ընդհանուր կրթամաս	6	2
Մասնագիտական պարտադիր կրթամաս	57	15
Կամրնտրական դասընթացներ	9	6
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		
Գիտական սեմինար	15	5
Գիտահետազոտական աշխատանք	15	5
Գիտահետազոտական պրակտիկա	3	1
Գիտամանկավարժ. պրակտիկա	3	1
Մագիստրոսական թեզ	12	1
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	120	40

Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի հարաբերակցությունը.

Կիսամյակ	I	II	III	IV	V	Ընդամենը
Ուսումնական կառուցամաս, կրեդիտ	18	18	19	17	0	72
Հետազոտական կառուցամաս, կրեդիտ	6	6	6	6	24	48
Ընդամենը, կրեդիտ	24	24	25	23	24	120

Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 16-շաբաթյա տևողությունը, որից 3-ը հատկացվում է տեսական ուսուցմանը, 9-ը՝ ինքնուրույն աշխատանքին և խորհրդատվություններին, իսկ 4-ը՝ քննաշրջանին: Առանձին դեպքերում, մասնագիտական առանձնահատկություններից ելնելով, տեսական ուսուցման կազմակերպումը կարող է իրականացվել նաև 12-շաբաթյա ժամանակահատվածում:

Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լրիվ բեռնվածությունը կազմում է 1,5 կրեդիտ կամ 45 ժամ, իսկ ուսումնական կրեդիտի ժամային համարժեքը՝ 1 կրեդիտ = 30 ժամ: Ուսումնական ծրագրի լրիվ աշխատաձավալը համապատասխանում է 120 կրեդիտի, մեկ կիսամյակում այն կազմում է 24 կրեդիտ, իսկ մեկ ուսումնական տարում՝ 48 կրեդիտ:

2. Ծրագրի բովանդակությունը

2.1. Ուսումնական կառուցամաս

Ծրագրի ուսումնական կառուցամասը բաղկացած է **լրացական,, ընդհանուր, մասնագիտական պարտադիր, և կամրնտրական** դասընթացներից: Առաջին երկուսը ծառայում են մագիստրոսի կրթական աստիճանի ընդհանուր հենքի ապահովմանը կամ համալրմանը, երրորդ կրթամասը կազմում է մագիստրոսի ծրագրի բովանդակային էությունը, որն ապահովում է մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների անհրաժեշտ հենքը, իսկ չորրորդը՝ ծրագրի անհատականացված ուսուցման մասն է:

2.1.1. Լրացական դասընթացներ

Լրացական դասընթացների բաղադրիչն ուղղված է նախորդ կրթական աստիճանի պահանջներն անհրաժեշտության դեպքում լրացնելուն (մասնագիտության փոփոխության դեպքում կամ օտար լեզուների իմացության ոլորտում): Նկատի ունենալով մագիստրոսների՝ մասնագիտական և հետազոտական աշխատուժի միջազգային շուկայում ազատ տեղաշարժն ու պահանջվածությունն ապահովելու անհրաժեշտությունը, որպես պարտադիր լրացական դասընթաց՝ ծրագրում ընդգրկված է օտար լեզուն: Բաղադրիչը յուրաքանչյուր մագիստրոսական ծրագրում նախատեսում է մինչև 3 լրացական դասընթացի առկայություն: Լրացական դասընթացները կրեդիտատար չեն:

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/վ) ⁶	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
18/H01	Մասնագիտական օտար լեզու/անգլերեն/	0	12/0/0	I	Ստուգարք
18/H01	Մասնագիտական օտար լեզու/անգլերեն/	0	12/0/0	II	Ստուգարք
18/H04	Մասնագիտական օտար լեզու/ռուսերեն/	0	12/0/0	I	Ստուգարք

⁶ Այսուհետ՝ դ – դասախոսություն, գ – գործնական կամ սեմինար պարապմունք, լ – լաբորատոր աշխատանք:

18/H04	Մասնագիտական օտար լեզու/ռուսերեն/	0	12/0/0	II	Ստուգարք
--------	-----------------------------------	---	--------	----	----------

2.1.2. Ընդհանուր դասընթացներ

Ընդհանուր կրթամասի աշխատածավալը 6 կրեդիտ է: Ընդհանուր դասընթացների առկայությունը ծրագրում նպատակաուղղված է ուսանողների մոտ փոխանցելի գիտելիքների և կարողությունների, մասնավորապես, տեղեկատվական տեխնոլոգիական ունակությունների և մասնագիտական ոլորտի հիմնախնդիրների պատշաճ ընկալումն ապահովելուն: Այն ներառում է երկու պարտադիր դասընթաց՝ «Ինֆորմատիկա և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ» և «Քաղաքագիտության արդի հիմնախնդիրներ»: Առանձին դեպքերում, մասնագիտական անհրաժեշտությունից ելնելով, մասնագիտական պարտադիր դասընթացներին հատկացված ժամաքանակի հաշվին հնարավոր է նաև ընդհանուր այլ դասընթացների ընդգրկումը:

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
05/H11	Ինֆորմատիկա և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ	3	6/6/0	I	Քննություն
17/H01	Քաղաքագիտության արդի հիմնախնդիրներ	3	12/0/0	I	Քննություն

2.1.3. Մասնագիտական պարտադիր դասընթացներ

Մասնագիտական պարտադիր կրթամասը կարող է ընդգրկել 8-ից մինչև 16՝ երեքից վեց կրեդիտատարությամբ մոդուլ-դասընթաց: Կրթամասի ընդհանուր աշխատածավալը ծրագրում սահմանված է 57 կրեդիտ: Մա մագիստրոսական ծրագրի պարտադիր դասընթացների կազմն է, որն ապահովում է տվյալ մասնագիտացմամբ մագիստրոսի կրթական մակարդակում պահանջվող գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը: Դրանք մշակվում են՝ հաշվի առնելով մասնագիտական աշխատաշուկայի արդի կարիքները և պահանջմունքները:

Մագիստրոսական ծրագիր՝
«Քաղաքագիտություն»

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
06/H09	Իրավունքի աղբյուրների տեսագործական հիմնախնդիրներ	3	12/0/0	IV	Քննություն

06/H31	ՀՀ ազգային պետական անվտանգության իրավական հիմունքներ	4	12/0/0	III	Քննություն
10/H39	Քաղաքական հոգեբանություն և PR	4	12/0/0	I	Քննություն
17/H02	Ազգային հարաբերությունների քաղաքագիտություն	4	12/0/0	I	Քննություն
17/H03	Տարածաշրջանային քաղաքական զարգացումները և Հայաստանը	5	12/0/0	II	Քննություն
17/H04	Հասարակության օպտիմալ զարգացման քաղաքական և տնտեսական հիմնախնդիրները	4	12/0/0	I	Քննություն
17/H05	Միջազգային հարաբերությունների քաղաքագիտություն	3	12/0/0	III	Քննություն
17/H07	Քաղաքական իմիջաբանություն	3	12/0/0	III	Քննություն
17/H08	Քաղաքական սոցիոլոգիա	3	12/0/0	III	Քննություն
17/H09	Իշխանության լեգիտիմության տեսություն	5	12/0/0	II	Քննություն
17/H10	Քաղաքական վերլուծություն	5	12/0/0	II	Քննություն
17/H11	Քաղաքական կանխատեսման մեթոդներ	3	12/0/0	III	Քննություն
17/H13	Արդի տրանզիտոլոգիա	3	12/0/0	IV	Քննություն
17/H19	Քաղաքական տեխնոլոգիաներ	4	12/0/0	IV	Քննություն
17/H21	Քաղաքական դիսկուրս	4	12/0/0	IV	Քննություն

2.1.4. Կամրնտրական դասընթացներ

Կամրնտրական դասընթացներն ընտրվում են Կենտրոնի այլ մագիստրոսական ծրագրերի դասընթացներից և նպատակ ունեն մագիստրանտի մոտ ձևավորելու մագիստրոսական թեզը հաջողությամբ կատարելու համար անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ: Այս դասընթացների ընդհանուր աշխատածավալը ծրագրում սահմանափակված է 9 կրեդիտով, իսկ կազմն ընտրվում է ուսումնական խորհրդատուի (գիտական ղեկավարի) հետ համատեղ՝ տվյալ կամ հարակից (մասնագիտության շրջանակներում միջոցսցիպլինար կապերի ձևավորման նպատակով) մագիստրոսական ծրագր(եր)ի դասընթացների ցանկից՝ 2÷4-րդ կիսամյակների ընթացքում: Տվյալ ծրագրի կամրնտրական

դասընթացներից ընտրվող դասընթացների ընդհանուր աշխատածավալը պետք է կազմի առնվազն 9 կրեդիտ, իսկ առաջարկվող դասընթացների քանակը՝ պահանջվածից առնվազն 2 անգամ ավելի:

Կամրնտրական դասընթացների ցանկը պարունակում է համեմատաբար ազատ բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ հետևյալ մոդուլները, որոնցից ուսանողը հնարավորություն ունի ընտրելու երեքը:

Մագիստրոսական ծրագիր՝
ՏՔաղաքագիտություն՝

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/վ)	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
17/H14	Աշխարհաքաղաքականություն	3	12/0/0	IV	Քննություն
17/H22	Տեղեկատվական հասարակության քաղաքական			IV	Քննություն
17/H15	Հոետորական արվեստ և բանավեճի կուլտուրա	3	12/0/0	II	Քննություն
17/H16	Բանակցությունների տեսություն			II	Քննություն
17/H17	Քաղաքական բանավեճի հիմունքներ	3	12/0/0	III	Քննություն
17/H18	Քաղաքական տեքստերի վերլուծություն			III	Քննություն

2.2. Հետազոտական կառուցամաս

Ծրագրի հետազոտական կառուցամասը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները՝ **գիտական սեմինար, գիտահետազոտական աշխատանք, գիտահետազոտական պրակտիկա, գիտամանկավարժական պրակտիկա և մագիստրոսական թեզ:**

Գիտական սեմինարը ծրագիրն իրականացնող կառույցի (գիտական

կազմակերպություն, ամբիոն, կենտրոն և այլն) կողմից կազմակերպվող կանոնավոր գործող սեմինարների շարք է, որի անցկացման ժամանակացույցը սահմանվում է մագիստրոսական ծրագրի տվյալ կիսամյակի դասացուցակով: Գիտական սեմինարի ընթացքում մագիստրանտներին ցուցաբերվում է գիտական հետազոտություն կատարելու մեթոդաբանական և մեթոդական աջակցություն, ձևավորվում են գիտական սեմինարներին հաղորդումներ և զեկուցումներ ներկայացնելու, գիտական բանավեճ վարելու, գրախոսություններով հանդես գալու հմտություններ: Կազմակերպվում է ուսումնառության բոլոր 5 կիսամյակներում, որոնցից յուրաքանչյուրում հատկացվում է 3 կրեդիտ:

Գիտահետազոտական աշխատանքի բովանդակությունը պայմանավորվում է ուսանողի մագիստրոսական թեզի թեմայի խնդիրներով և կազմվում է գիտական ղեկավարի հետ համատեղ: Այն ևս կազմակերպվում է ուսումնառության բոլոր կիսամյակներում, որոնցից յուրաքանչյուրում կազմում է 3 կրեդիտ աշխատածավալ:

Գիտահետազոտական պրակտիկան կազմակերպվում է 5-րդ կիսամյակում՝ գիտական ղեկավարի հետ համատեղ կազմված և հաստատված ծրագրով: Կարող է իրականացվել ամբիոնի կամ լաբորատորիայի գիտական թեմաների շրջանակներում: Ունի 3 կրեդիտ աշխատածավալ:

Գիտամանկավարժական պրակտիկան կազմակերպվում է 5-րդ կիսամյակում՝ գիտական ղեկավարի հետ համատեղ կազմված և հաստատված ծրագրով: Այն ևս ունի 3 կրեդիտ աշխատածավալ:

Մագիստրոսական թեզի կատարումը և նրա պաշտպանությունը մագիստրոսի կրթական ծրագրի եզրափակիչ փուլն է, որն իրականացվում է 5-րդ կիսամյակում: Մագիստրոսական թեզի կատարման և պաշտպանության համար ծրագրում նախատեսվում է 12 կրեդիտ աշխատածավալ:

Մաս II.

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

1. ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ղասընթացների տեղեկագիրքը նախատեսված է «Քաղաքագիտություն» ամբիոնում հեռակա ուսուցմամբ իրականացվող մագիստրոսի կրթական ծրագրի նույնանուն մասնագիտության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ուսանողներին, դասախոսական ու վարչական կազմին, ինչպես նաև լայն հանրությանը մատչելի դարձնելու համար և պարունակում է ամփոփ տեղեկատվություն ինչպես ուսումնական ծրագրի, այնպես էլ դրա բաղադրիչ դասընթացների և ուսումնական մոդուլների վերաբերյալ: Այն ներառում է.

- կրթական ծրագրի ընդհանուր նկարագրությունը՝ շնորհվող որակավորումը, ծրագրի նպատակները և նախանշված ելքային կրթական արդյունքները, ծրագրի բովանդակային կազմը և կրեդիտների կառուցվածքը, ավարտական պահանջներն ու ամփոփիչ ատեստավորման ձևերը, պրակտիկաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը և այլն,
- առանձին դասընթացների և ուսումնական մոդուլների հակիրճ նկարագիրը՝ դասընթացի անվանումը և նույնացման թվանիշը, , ուսուցման կիսամյակը, դասընթացին հատկացված կրեդիտները, դասընթացի հակիրճ բովանդակությունը, ուսուցման և գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները:

Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ

05/H11. Ինֆորմատիկա և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողին հաղորդել գիտելիքներ ժամանակակից ինֆորմատիկայի և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների կիրառման մասին, որի հետևանքով ուսանողը կկարողանա ավելի խորը հետազոտությունները կատարել իր ոլորտում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

1.1. Անհատական համակարգչի արտաքին և ներքին կառուցվածքները նաև ներքին սարքավորումների նպատակը:

1.2. Ուտիլիտային ծրագրեր (paint, snapping tool, cleanup defragment և այլն)

1.3. ԷՀՄ-ի պատմությունը, սերունդները:

1.4. Հիշողության տեսակներ և կազմակերպման ձևեր:

2. կհասկանա TCP/IP արձանագրության համառոտ նկարագրությունը, արձանագրության նպատակը լոկալ և գլոբալ ցանցերում, հաշվողական ցանցերի դասակարգում, լոկալ ցանցերի տոպոլոգիա:

3. կկարողանա կատարել Windows XP, 7 օպերացիոն համակարգերի հիմնական տարրերի հետ աշխատանք: Ինտերնետ ցանցի ծառայություններից օգտվելու մեթոդներ:

Օգտագործել MS Office հիմնական ծրագրերից՝

3.1 MS Office Power Point ծրագրում դրվագների ավելացում, ձևավորում, յուրաքանչյուր դրվագի համար անիմացիաների կարգավորում, դրվագներում օբյեկտների ներմուծում, ձևավորում, դրվագում յուրաքանչյուր օբյեկտի համար անիմացիաների կարգավորում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում:

3.2 MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակում՝ բանաձևերի մուտքագրում, գրաֆիկների կառուցում ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում:

3.3 MS Office Word տեքստային խմբագրիչում՝ տեքստային խմբագրիչում տեքստի մուտքագրում, խմբագրում, և ձևավորում:

Աշխատանք աղյուսակների և օբյեկտների հետ (մասնավորապես՝ ներմուծել **MS Office Excel** աղյուսակը **MS Office Word**) MS Office Word տեքստային խմբագրիչում: MS Office Word տեքստային խմբագրիչի միջոցով մասնագիտական թեստեր և ռեֆերատների պատրաստում:

Հոդվածներում, ռեֆերատներում հղումների ստանդարտների հետ աշխատել՝ մասնավորապես, IEEE 2006, ГОСТ(сортировка по именам) ГОСТ(сортировка по названию) և այլն այլ ստանդարտներով աշխատել ինչպես նաև «**Բովանդակություն**» կազմել օգտագործելով **MS Office Word** հրամաններից:

Բովանդակությունը.

Թեևս 1՝ ԷՀՄ-ի պատմությունը, սերունդները: Անհատական համակարգչի կառուցվածքը, արտաքին և ներքին սարքեր, էլքի-մուտքի սարքեր: Ինֆորմացիայի ներկայացման ձևերը, չափման միավորները: Հիշողության տեսակներ և կազմակերպման ձևեր: Օպերացիոն համակարգեր (Windows XP, Windows 7), հիմնական տարրերը: Windows օպերացիոն միջավայրում աշխատանք պատուհանների և ֆայլերի հետ: **Թեևս 2**՝ Համակարգային և կիրառական ծրագրեր: Ուտիլիտային ծրագրեր: Վիրուսներ և հակավիրուսային ծրագրեր: S2S գրաֆիկական սարքավորումներ և դրանց կիրառումը մասնագիտական ոլորտում: Հաշվողական ցանցերի դասակարգում: Լոկալ ցանցերի տոպոլոգիա: Ինտերնետ ցանցի ծառայություններից օգտվելու մեթոդներ: Մասնագիտությանը առնչվող օգտակար կայքեր: **Թեևս 3**՝ MS Office Word տեքստային խմբագրիչի գործիքային վահանակի ֆունկցիաները: MS Office Word տեքստային խմբագրիչում տեքստի մուտքագրում, խմբագրում և ձևավորում: Աշխատանք աղյուսակների և օբյեկտների հետ MS Office Word տեքստային խմբագրիչում: MS Office Word տեքստային խմբագրիչի միջոցով մասնագիտական թեստերի պատրաստում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում: **Թեևս 4**՝ MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակների գործիքային վահանակի ֆունկցիաները: Տվյալների մուտքագրում, տիպերի հայտարարում և աղյուսակի ձևավորում MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում: Բանաձևերի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում: **Թեևս 5**՝ Թվաբանական գործողություններ տվյալների հետ, դիագրամների կառուցում MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակում: Աշխատանք ֆունկցիաների հետ MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում: Բանաձևերի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում: **Թեևս 6**՝ MS Office Power Point շնորհանդեսային ծրագրի գործիքային վահանակի ֆունկցիաները: MS Office Power Point ծրագրում դրվագների ավելացում, ձևավորում, յուրաքանչյուր դրվագի համար անիմացիաների կարգավորում; MS Office PowerPoint ծրագրի դրվագներում օբյեկտների ներմուծում, ձևավորում, դրվագում յուրաքանչյուր օբյեկտի համար անիմացիաների կարգավորում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H01. Քաղաքագիտության արդի հիմնախնդիրներ (3 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Քաղաքագիտությունը հայացքների համակարգ է պետության ներքին ու արտաքին քաղաքականության, միջպետական հարաբերությունների իմաստավորման ու արժևորման, նաև հասարակության քաղաքական կազմակերպման տեսական ու գործնական հարցերի ու հիմնախնդիրների մասին: Դա հասարակական երևույթները կարգավորելու-կազմակերպելու տեսական ընդհանրացումների համակարգ է:

Դասընթացի նպատակն է մագիստրանտներին ծանոթացնել քաղաքագիտությանը՝ որպես ազգային-պետական անվտանգության, նրա անվթար կենսագոյական ուղենիշային գիտություն, գնահատել դրա ճանաչողական դերը:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

կտիրապետի քաղաքագիտության հիմնական կատեգորիաների՝ սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, ազգերի, ժողովուրդների փոխհարաբերությունների, քաղաքական ասպեկտների, քաղաքական շահերի, հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների, քաղաքական գիտակցության, պետության ձևավորման և գործունեության հիմնահարցերի, քաղաքական դիրքորոշման, ազգերի և ազգամիջյան հարաբերությունների սկզբունքների մասին գիտելիքներին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքագիտությունն առարկայի՝ որպես գիտության սահմանումը, գործառույթները, մեթոդները: *Թեմա 2՝* Իշխանությունը՝ որպես քաղաքական երևույթ: *Թեմա 3՝* Քաղաքական ռեժիմը, էությունն ու ձևերը: *Թեմա 4՝* Քաղաքական լիդերություն: *Թեմա 5՝* Քաղաքական կուլտուրա: *Թեմա 6՝* Կուսակցությունները քաղաքական հարաբերությունների համակարգում: *Թեմա 7՝* Քաղաքական կանխատեսում: *Թեմա 8՝* Ազգային քաղաքականություն: *Թեմա 9՝* Քաղաքագիտական միտքը որպես Հայաստանի Հանրապետության կենսագոյության և զարգացման ուղենիշ: *Թեմա 10՝* Քաղաքագիտական հետազոտման մեթոդները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունից մեկը անց է կացվում գրավոր, մյուսը՝ բանավոր պատասխանի ձևով: Յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է, որը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար գնահատվում է առավելագույնը 4, 3 և 3 միավոր: Գնահատման քայլը 0,5 միավոր է:

Լրացական դասընթացներ

18/H01. Մասնագիտական օտար լեզու (անգլերեն- 1) (0 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել անգլերենի կիրառական օգտագործումը:

Դասընթացի շրջանակներում ուսանողները սովորում են անգլերենի քաղաքական բառապաշարը անգլերեն բնագիր թերթերի ու տեքստերի հիման վրա, որը վերջիններիս մոտ զարգացնում է դասական բնագրերի ընթերցանության և վերլուծության ունակությունները: Դասընթացն անց է կացվում “British Studies” գրքի միջոցով՝ զուգահեռ անգլերեն թերթերի հետ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

կիմանա անգլերեն քաղաքական բառապաշարը պրակտիկայում կիրառելու հմտությունները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Ընդհանուր տեղեկություններ Անգլիայի մասին: Անգլիական թագավորության ծագման պատմությունը: **Թեմա 2՝** Քաղաքական հրապարակախոսության բառապաշարը, վարժություններ քաղաքական տեքստերի հիման վրա: **Թեմա 3՝** Լոնդոնի հիմնադրման մասին պատմական ակնարկ: **Թեմա 4՝** «Լոնդոնի տեսարժան վայրերը» տեքստը՝ բաղկացած 4 մասից: **Թեմա 5՝** Բառակազմական և շարահյուսական վարժություններ քաղաքական հրապարակախոսության հիման վրա: **Թեմա 6՝** Բրիտանական ավանդույթներն ու սովորությունները:

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Յուրաքանչյուր դասաժամի ավարտին՝ գրավոր և բանավոր կերպով:

Ստուգարքը գնահատվում է բանավոր պատասխանի հիման վրա:

18/H01. Մասնագիտական օտար լեզու (անգլերեն- 2) (0 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել անգլերենի կիրառական օգտագործումը:

Դասընթացի շրջանակներում ուսանողները սովորում են անգլերենի քաղաքական բառապաշարը անգլերեն բնագիր թերթերի ու տեքստերի հիման վրա, որը վերջիններիս մոտ զարգացնում է դասական բնագրերի ընթերցանության և վերլուծության ունակությունները: Դասընթացն անց է կացվում “Politics and international relations” գրքի միջոցով՝ զուգահեռ անգլերեն թերթերի հետ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

կիմանա անգլերեն քաղաքական բառապաշարը պրակտիկայում կիրառելու հմտությունները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Ամերիկյան կառավարությունն ու մասսայական դժգոհությունը: **Թեմա 2՝** Քաղաքական հրապարակախոսության բառապաշարը, վարժություններ քաղաքական տեքստերի հիման վրա: **Թեմա 3՝** Միջազգային հարաբերությունների

թերիան: **Թեմա 4**՝ Նոր ուղղություններ ամերիկյան քաղաքականության մեջ (մաս 1-ին): **Թեմա 5**՝ Բառակազմական և շարահյուսական վարժություններ քաղաքական հրապարակախոսության հիման վրա: **Թեմա 6**՝ Նոր ուղղություններ ամերիկյան քաղաքականության մեջ (մաս 2-րդ):

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Յուրաքանչյուր դասաժամի ավարտին՝ գրավոր և բանավոր կերպով:

Ստուգարքը գնահատվում է բանավոր պատասխանի հիման վրա:

Լրացական այլ դասընթացներ

18/H04. Մասնագիտական օտար լեզու (ռուսերեն) (0 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, եզրափակիչ գնահատումը՝ ստուգարք 1-ին և 2-րդ կիսամյակներում

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ռուսաց լեզվի հենքային քերականական կառույցներին (հնչյունական համակարգը, քերականական առանձնահատկություններն), կիրառական ոճերին, մասնագիտական գիտաբանական հասկացություններին և մասնագիտական տերմինաբանությանը: Գլխավոր նպատակներից է՝ զարգացնել լեզվական, հաղորդակցական և լսողական հմտությունները՝ ուսանողին զինելով ռուսաց լեզվի քերականության գիտելիքներով տեքստը համարժեք ընկալելու և վերաարտադրելու նպատակով:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիրանա** ռուսաց լեզվի հենքային քերականական կառույցները, կիրառական ոճերը, մասնագիտական գիտաբանական հասկացությունները և մասնագիտական տերմինաբանությունը,

2. **կկարողանա** ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ մասնագիտական գրականությունից օգտվելիս և համապատասխան տեղեկատվական աղբյուրներից տեքստը համարժեք ընկալելու և վերարտադրելու այն ինքնուրույն վերլուծության, եզրահանգումներ անելու նպատակով,

3. **կտիրապետի** դասընթացների ընթացքում ձեռք բերած հմտություններին գիտական հետազոտություն կատարելու ու մասնագիտական միջավայրում հաղորդակցվելու նպատակով:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Ընդհանուր տեղեկություններ ռուսաց լեզվի մասին, նրա տեղը հնդեվրոպական լեզվաընտանիքում, “Фонетика и графика”: **Թեմա 2**՝ “Словообразование и морфология”: **Թեմա 3**՝ “Имя Существительное. Склонение существительных по падежам”: **Թեմա 4**՝ “Местоимение (личные, вопросительные, определительные, притяжательные)”: **Թեմա 5**՝ “Имя прилагательное”: **Թեմա 6**՝ “Глагол”: **Թեմա 7**՝ “Имя числительное”: **Թեմա 8**՝ “Наречие”: **Թեմա 9**՝ “Служебные части речи”: **Թեմա 10**՝ “Синтаксис. Виды простого предложения”: **Թեմա 11**՝ “Понятие о субъекте и предикате в предложении”: **Թեմա 12**՝ “Способы выражения логико-смысловых отношений в предложении”: **Թեմա 13**՝ “Виды сложного предложения”: **Թեմա 14**՝

”Прямая и косвенная речь”: *Թեմա 15*՝ “Порядок слов в предложении”: *Թեմա 16*՝ ” Научно-понятийный аппарат русского языка”: *Թեմա 17*՝ “Понятия “Текст и Контекст”: *Թեմա 18*՝ ”Реферат. Автореферат. Информативный. реферат: Аналитический реферат”: *Թեմա 19*՝ ”Рецензия . Отзыв.. Сообщение. Доклад. Тезисы”: *Թեմա 20*՝ “Жанры спора: спор, диспут, дискуссия, дебаты, полемика”: *Թեմա 21*՝ ”Функциональные стили русского языка (Официально-деловой стиль; 2. *Научный стиль*; 3. Публицистический стиль)”: *Թեմա 22*՝ ” Публичная речь –Ораторская речь”: *Թեմա 23*՝ ”Политологическая терминология”: *Թեմա 24*՝ ”Базовые понятия политологии”:

Ստուգարքների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Եզրափակիչ գիտելիքների ստուգում. ստուգարք: Ստուգարքը անցկացվում է թեստերի և հարցաշարի տեսքով:

Տիրադրության ծրագրի պարտադիր դասընթացներ

06/Ո9. Իրավունքի աղբյուրների տեսագործնական հիմնախնդիրներ (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողին կրեդիտային համակարգով համակարգային գիտելիքներ հաղորդել իրավունքի աղբյուրների, նրանց տեսակների, ինչպես նաև իրավունքի աղբյուրների հիման վրա՝ տարբեր իրավական համակարգերում իրավական ընտանիքների առանձնահատկությունների մասին:

Օրագիրն ուսումնասիրելիս ուսանողը ձեռք կբերի տեսական գիտելիքներ, ուսումնական նյութերով ինքնուրույն աշխատելու, ինչպես նաև տեսական գիտելիքները գործնական հմտությունների հետ համադրելու ունակություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա պետության և իրավունքի տեսության, հատկապես իրավունքի աղբյուրների հասկացությունը, առանձնահատկությունները տարբեր իրավական համակարգերում, ինչպես նաև իրավունքի աղբյուրներին առնչվող այլ հիմնահարցեր:

2. կկարողանա օբյեկտիվ իրականության մեջ կատարել իրավաստեղծ և իրավակիրառ ոլորտների ուսումնասիրում, այդ երկուսի միջև կապերի հաստատում և առկա օրինաչափությունների հայտնաբերում:

3.կտիրապետի նորմատիվ իրավական ակտերի գործողության ժամանակային հիմնահարցերին՝ հատկապես նորմատիվ իրավական ակտերի գործողության մեջ մտնելու, նորմատիվ իրավական ակտի հետադարձ ուժի, նորմատիվ իրավական ակտի ժամանակի ընթացքում գործողության դադարեցման հիմքերի և հետևանքների, իրավական ակտն ուժը կորցրած ճանաչելու, ուղղակի-իրավաբանական վերացման, փաստացի վերացման,անվավեր ճանաչելու, չեղյալ

ճանաչելու, գործողության կասեցնելու, գործողության ժամկետի լրանալու հարցերին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Իրավունքի աղբյուր և իրավունքի ձև հասկացությունները: Իրավունքի ձևերի դասակարգումը: **Թեմա 2՝** Նորմատիվ իրավական ակտն որպես իրավունքի աղբյուր: **Թեմա 3՝** Իրավահասկացողության հիմնախնդիրները կապված իրավունքի աղբյուրի հետազոտման հետ (Իրավահասկացողության կատեգորիան): **Թեմա 4՝** Իրավահասկացողության տիպաբանությունը: **Թեմա 5՝** Պոզիտիվ իրավունքի աղբյուրները: Բնական իրավունքի աղբյուրները: **Թեմա 6՝** Իրավունքի աղբյուրը՝ որպես իրավական համակարգերի դասակարգման հիմնական գործոն: Ռոմանոզերմանական իրավական համակարգ: **Թեմա 7՝** Իրավունքի աղբյուրի առանձնահատկությունները անգլո-սաքսոնական իրավական համակարգերում: **Թեմա 8՝** Իրավունքի աղբյուրի առանձնահատկությունները կրոնական և ավանդական իրավական համակարգերում: **Թեմա 9՝** Օրենքը որպես իրավունքի աղբյուր: **Թեմա 10՝** Միջազգային իրավունքը և ենթաօրենսդրական ակտերն որպես իրավունքի աղբյուր: **Թեմա 11՝** Իրավունքի աղբյուրի և իրավական կարգավորման հարթության հարաբերակցությունը: **Թեմա 12՝** Նորմատիվ իրավական ակտերի գործողության ժամանակային հիմնահարցերը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

06/H31. ՀՀ ազգային պետական անվտանգության իրավական հիմունքներ (4 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել պետության և հասարակության զարգացման պատմական ուղիում անվտանգության ինստիտուտի ձևավորված քաղաքագիտական գնահատականները, անվտանգության համակարգի և դրա մեջ մտնող հիմնական տարրերի բնորոշումներն ու քաղաքականության մշակման հիմնական մոտեցումները: Դասընթացի շրջանակներում ուսանողները ծանոթանում են ՀՀ ազգային անվտանգության համակարգի քաղաքական-իրավական հիմքերին և կառուցվածքին, ապահովման ներպետական համակարգին, ինչպես նաև Հայաստանի ազգային անվտանգության ապահովման արտաքին երկկողմ ու բազմակողմ ձևաչափերին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանա** ազգային անվտանգության ինստիտուտին և համակարգի մեջ մտնող տարրերին առնչվող առանձնահատկություններ,

2. **Կիսականա** ՀՀ ազգային անվտանգության քաղաքականության ներպետական ու արտաքին կառուցակարգերը, դրանց առանձնացված դերակատարությունը անվտանգության երաշխավորման գործընթացում,

3. **Կկարողանա** վերլուծել ազգային անվտանգության և միջազգային անվտանգության ապահովվածությունը, գնահատել անվտանգային սպառնալիքներն ու նախանշել դրանց հակազդման ուղիները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Անվտանգության ինստիտուտի հետազոտման հիմնական մոտեցումները և սկզբունքային ուղղությունները: **Թեմա 2**՝ Կոպենհագենյան դպրոցի «սեկյուրիտիզացիայի» տեսությունը ժամանակակից անվտանգության քաղաքական համակարգում: **Թեմա 3**՝ Անվտանգության համակարգի և դրա մեջ մտնող հիմնական տարրերի բնորոշումները: **Թեմա 4**՝ Միջազգային անվտանգության երաշխավորման կենտրոնացված ուղղությունները: **Թեմա 5**՝ ՀՀ ազգային անվտանգության քաղաքական-իրավական համակարգը և կառուցվածքը: **Թեմա 6**՝ Նախագահը որպես ազգային անվտանգության ապահովման երաշխավոր: **Թեմա 7**՝ Ազգային անվտանգության խորհուրդը երկրի անվտանգության քաղաքականության համակարգման դերում: **Թեմա 8**՝ Պետական և հասարակական կառույցների ներգրավվածությունը անվտանգության ապահովման գործընթացում: **Թեմա 9**՝ Բանակաշինության առաջնահերթությունը Հայաստանի ազգային անվտանգության արժեհամակարգում: **Թեմա 10**՝ ԱՄՆ անվտանգության հարցերը համակարգող մարմինների քաղաքական-իրավական կարգավիճակը: **Թեմա 11**՝ Հետխորհրդային որոշ պետությունների անվտանգության ապահովումը համակարգող մարմինները: **Թեմա 12**՝ Անվտանգության համակարգման մարմինների գործառությունը արտասահմանյան մի շարք երկրներում: **Թեմա 13**՝ Եվրոպական անվտանգության համակարգին Հայաստանի մերձեցման գործընթացը: **Թեմա 14**՝ Հարավկովկասյան տարածաշրջանային անվտանգության կառուցման հնարավոր ուղենիշները: **Թեմա 15** ՀՀ – ՀԱՊԿ: **Թեմա 16**՝ ՀՀ - Հյուսիսատլանտյան դաշինքի կազմակերպություն (ՆԱՏՕ): **Թեմա 17**՝ ՀՀ – ԵԱՀԿ: **Թեմա 18**՝ Ղարաբաղյան հակամարտության ծագման և հետագա զարգացումների պատմական ակնարկ: **Թեմա 19**՝ Մինսկի խմբի ձևաչափը և ԼՂ հակամարտության կարգավորման տեսլականը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

10/H39. Քաղաքական հոգեբանություն և PR (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ժամանակակից քաղաքական հոգեբանության տեսական ու կիրառական նվաճումները: Ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքական հոգեբանության հիմնական հասկացությունների և ուսումնասիրության մեթոդների հետ: Սովորեցնել տարբերակել լիդերների ու խմբերի հոգեբանությունը և նրանց փոխհարաբերությունների առանձնահատկությունները տարբեր քաղաքական իրադրություններում: Ինչպես նաև տալ բավարար գիտելիքներ արդի քաղաքական PR-ի մասնագիտությունների, տեխնոլոգիաների, հոգեբանական հնարների մասին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա քաղաքական հոգեբանության պատմությունը, խնդիրները, հիմնական օբյեկտները, ուսումնասիրության մեթոդները, լիդերության դասական և ժամանակակից տեսությունները, մեծ և փոքր քաղաքական խմբերի սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, ինչպես նաև քաղաքական PR-ի արդի ձեռք բերումները,

2. կհասկանա քաղաքական հոգեբանության և PR-ի հիմնական հասկացությունները, քաղաքական գիտակցության, ինքնագիտակցության և կոլեկտիվ անգիտակցականի ներգործության մեխանիզմները տարբերությունը քաղաքական իրողություններում, անձի դերը քաղաքականության մեջ և իշխանության հոգեբանության առանձնահատկությունները,

3. կկարողանա ստացած գիտելիքները կիրառել՝ քաղաքական վերլուծություններ և կանխատեսումներ կատարել, մշակել PR միջոցառումների պլան և խորհրդատվություն մատուցել քաղաքական գործիչներին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական հոգեբանությունը որպես գիտություն, ուսումնասիրության մեթոդները: **Թեմա 2՝** Քաղաքական հոգեբանության հիմնական հասկացությունները: **Թեմա 3՝** Լիդերության դասական և ժամանակակից տեսությունները: **Թեմա 4՝** Լիդերության և իշխանության տիպաբանություններ: **Թեմա 5՝** Խմբերը քաղաքականության մեջ՝ փոքր, մեծ, էթնիկ, ազգային: **Թեմա 6՝** Չանգվածները քաղաքականության մեջ: **Թեմա 7՝** Քաղաքական PR-ի հոգեբանություն: **Թեմա 8՝** Քաղաքական PR ոլորտի հիմնական մասնագիտությունները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H02. Ազգային հարաբերությունների քաղաքագիտություն (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրոսին տալ հիմնարար գիտելիքներ ազգերի՝ որպես միջազգային հարաբերությունների սուբյեկտների, դերակատարության բնորոշ գծերի մասին միջազգային ասպարեզում և բազմազգ պետություններում ծագող հիմնախնդիրների համատեքստում, ինչպես նաև բացահայտել այն փոփոխությունները, որ որպես միջազգային ու ազգամիջյան հարաբերությունների սուբյեկտներ կրում են ազգերը նոր մարտահրավերների պայմաններում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. ձեռք կրերի

1.1 ազգի՝ որպես պետականաստեղծ հանրության, գործառույթների մասին գիտելիքներ ազգերի մասին ժամանակակից տեսությունների քննական վերլուծության համատեքստում,

1.2 գիտելիքներ հանրութաստեղծ գործոնների մասին, կտիրապետի տարբեր հանրությունների կայունության համեմատական վերլուծության մեթոդաբանությանը.

1.3. գիտելիքներ այն մարտահրավերների մասին, որոնց առջև կանգնել են ազգերը և ազգային պետությունները գլոբալացման և աշխարհակարգային փոփոխությունների պայմաններում,

2. կտիրապետի բազմազգ պետություններում ազգամիջյան հարաբերությունների զարգացման արդի միտումներն՝ ազգերի ինքնորոշման, պետությունների տարածքային ամբողջականության և մարդու իրավունքների միջազգային իրավական սկզբունքների համատեքստում:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Մարդկանց հանրության ձևերը: Հանրութաստեղծ գործոններ: Ազգը որպես մարդկային հանրության պատմականորեն կայացած ձև: Ազգային ինքնության հիմնախնդիրը և մարդկանց հանրույթների ձևերի կայունության չափանիշները: Ազգը որպես քաղաքական ինքնություն ձեռք բերած ժողովուրդ: **Թեմա 2**՝ Ազգ և ազգային պետություն. պատմությունը և ներկան: Ազգային պետությունը որպես ազգային ինքնակազմակերպման բարձրագույն ձև: Ազգերը որպես միջազգային հարաբերությունների սուբյեկտներ: Ազգերը և միջազգային հարաբերությունների նոր սուբյեկտները: Քաղաքական ազգեր: **Թեմա 3**՝ Ազգերը գլոբալ բնույթի մարտահրավերների պայմաններում (գլոբալացում, միջազգային սահաբեկչություն, էկոլոգիական ու ժողովրդագրական ճգնաժամեր): Ազգերը և ազգային պետությունները միաբևեռ, երկբևեռ ու բազմաբևեռ աշխարհակարգերում: **Թեմա 4**՝ Ազգային շահ հասկացությունը: Ազգային գաղափարախոսություն և ազգային քաղաքականություն: Կուսակցությունները և ազգային գաղափարախոսությունը: Ազգային գոյատևության և զարգացման հայեցակարգեր ու ծրագրեր: Ազգային քաղաքական մշակույթ: **Թեմա 5**՝ Ազգերը բազմազգ պետություններում: Ունիտարությունը, դաշնությունը և համադաշնությունը որպես բազմազգ պետություններում ազգամիջյան հարաբերությունների կարգավորման իրավաքաղաքական սկզբունքներ: **Թեմա 6**՝ Հայաստանի Հանրապետության, ԼՂՀ և Մփյուռքի առջև ծառայած ազգային հիմնախնդիրները.

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H03. Տարածաշրջանային քաղաքական զարգացումները և Հայաստանը (5 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրոսին պատկերացում տալ հետխորհրդային շրջանում ձևավորված աշխարհաքաղաքական այն իրադրության մասին, որում հայտնվել են Հարավային Կովկասը և Մերձավոր Արևելքը, ցույց տալ այն առանձնահատկությունները, որոնցով Հայաստանի Հանրապետությունը միջազգային հարաբերությունների դաշտում տարբերվում է մերձավոր հարևաններից, ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքական գործունեության առաջնահերթությունները տարածաշրջանային զարգացումների համատեքստում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի յուրացման արդյունքում քաղաքագետ մագիստրանտը.

1. ձեռք կբերի տարածաշրջանաստեղծ գործոնների վերհանման, տարածաշրջանների զարգացման միտումների ու ընթացիկ իրավիճակների վերլուծության ունակություններ:

2. կտիրապետի տարածաշրջանային գործընթացների գնահատման մեթոդաբանությանը և այդ հիմքի վրա կանխատեսումների ու առաջարկությունների մշակմանն ու առաջադրման տեխնիկային:

3. կկարողանա համարժեք ձևով հասկանալ քաղաքագիտական վերլուծական տեքստերը և շարադրել սեփական դիտարկումների արդյունքները համապատասխան վերլուծության ձևով:

3.1. տարածաշրջանային զարգացումների համատեքստում վերհանել ՀՀ առջև ծառայած ընթացիկ ու ռազմավարական խնդիրները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Տարածաշրջանագիտության առարկան: Տարածանաշրջանաստեղծ գործոնները: Տարածաշրջանի ձևավորման տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային նախադրյալները: *Աշխարհագրական տարածաշրջան* և *քաղաքական տարածաշրջան* հասկացությունները: **Թեմա 2՝** Հարավային Կովկասը որպես տարածաշրջան: Հարավային Կովկասի (Անդրկովկասի)՝ որպես տարածաշրջանի, առանձնահատկությունները տարածանաշրջանաստեղծ գործոնների դիտակետից: Քաղաքական, տնտեսական ու մշակութային բնույթի բաժանարար գծերը Հարավային Կովկասում: **Թեմա 3՝** Հետխորհրդային Հայաստանը Հարավային Կովկասի նորանկախ հանրապետությունների հետ հարաբերություններում; Վրաստան-Հայաստան հարաբերությունների տարածաշրջանային ներուժը:

Հայաստան (ՀՀ)-Ադրբեջան (ԱՀ) հարաբերությունները՝ իրողություններ և հիմնախնդիրներ: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ՀՀ քաղաքականությունը և դրա տարածաշրջանային անդրադարձները: **Թեմա 4**՝ Կոմպլեմենտարության քաղաքական ուղեգծի էությունը: Խոչընդոտներ ու նպաստավոր ազդակներ: ՀՀ արտաքին քաղաքականության վեկտորները կոմպլեմենտարության որդեգրված ուղեգծի լույսի տակ: Հայաստանը որպես քաղաքակալկրթական խաչմերուկ: **Թեմա 5**՝ Հայաստանը և նրա հարավային հարևանները: Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները հետխորհրդային զարգացումներում: Ցեղասպանության հարցը և Ղարաբաղյան հիմնախնդիրը որպես հայ-թուրքական հարաբերությունների առանցքային թեմաներ: Հայ-իրանական հարաբերությունները և դրանց անդրադարձը տարածաշրջանային զարգացումներում: **Թեմա 6**՝ Ռուսական գործոնը տարածաշրջանում և Հայաստանի Հանրապետությունը: Հետխորհրդային Ռուսաստանը և Հարավային Կովկասի տարածաշրջանը: Հայաստան-Ռուսաստան տնտեսական, քաղաքական ու ռազմական համագործակցության անդրադարձը տարածաշրջանի վրա: Եվրասիական Միությունը որպես տարածաշրջանաստեղծ ռուսական նախագիծ և Հայաստանը: **Թեմա 7**՝ Եվրոպական քաղաքականության հարավկովկասյան վեկտորը և Հայաստանը: Եվրոինտեգրման քաղաքական, տնտեսական ու մշակութային սահմանները: ԱՄՆ-ի դերակատարությունը տարածաշրջանային նախագծերում: ԱՄՆ-Վրաստան, ԱՄՆ-Ադրբեջան և ԱՄՆ-Հայաստան քաղաքական, տնտեսական հարաբերությունների համեմատական վերլուծությունը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H04. Հասարակության օպտիմալ զարգացման քաղաքական և տնտեսական հիմնախնդիրները (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել քաղաքական և տնտեսական հարաբերությունների օղակները, դրանց առանձնահատկությունների էությունը, անխուսափելի փոխկապվածությունն ու փոխներգործությունը:

Դասընթացի միջոցով ուսանողները զուգահեռ ծանոթանում են նշված հարաբերությունների դրսևորման պատմա-քաղաքական յուրահատկություններին, դրանց «միաբևեռ» կառուցման և կառավարման սնանկությանը: Այդ թվում անհիմն մարտնչող աթեիստական, բացարձակ, միայն ու միայն մատերիալիստական գաղափարախոսությունով թելադրված ապագա չունեցող քաղաքատնտեսապես Հոմոգեն հասարակական կառույցներին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա «Մովետական սոցիալիզմի» պատմա-քաղաքական օրինակով բացարձակ հոմոգեն հասարակարգի կառուցման, ո՛ր ւր մնաց Հաղթանակի, սնանկ, անհիմն լինելը:

2. Հասարակական-քաղաքական դաշտի ուրվագծային սխեմայի ուսումնասիրման և դասախոսությունների միջոցով, դրա ընկալման օգնությամբ **կկարողանա** կողմնորոշվել, որ քաղաքացիական հասարակության անկոնֆլիկտ զարգացումն այսօր, համաշխարհային չափագծով, հրատապ անհրաժեշտություն է.

3. Համոզված կճանաչի ԽՍՀՄ-ի Հոմոգեն բնույթի պատճառով դրա ինքնաբացասման գլխավոր գործոնները և զարգացած փուլի պատրանք լինելը:

4. Տնտեսական հարաբերությունների համակարգի ամբողջական պատկերացման և բնության հնարավոր «վերականգնման» օղակի ուսումնասիրման միջոցով **կիմանա** մարդու տեղն ու դերը ուղղված շրջապատող միջավայրի հավասարակշռությանը:

5. կիմանա, որ էներգիայի շերտային մեթոդով ուսումնասիրման և «Բարձրագույն կենսաէներգիա» եզրույթի մուծման օգնությամբ Կ. Մարքսի գաղափարախոսության «Հավելյալ արժեք» կոչվող «անկյունաքարի» գիտամեթոդապես, գաղափարապես հերքումը XXI դ. խոշորագույն հիմնախնդիրներից է...

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Ամբողջական տեղեկություններ հասարակության օպտիմալ զարգացման մասին, որն ենթադրում է զարգացում անկախ դավանական, ազգային, պետական, քաղաքական, գաղափարա-աշխարհահայացքային ծայրահեղ պատկանելիության և նախընտրության: **Թեմա 2՝** Հասարակական, տնտեսական, քաղաքական, ռացիոնալ ընտրություններ, որպես համաշխարհային քաղաքակրթության առաջընթացի խոշորագույն գործոններ: **Թեմա 3՝** Բացարձակ հոմոգեն հասարակարգի կառուցվածքը որպես քաղաքակրթության հետ անհամատեղելի, անթույլատրելի երևույթ: **Թեմա 4՝** էներգիայի մասսայի փոխակերպման, պահպանման օրենքի դրսևորման յուրահատկությունը հասարակական դաշտում՝ ՕԳԳ-ի ձևափոխումը ՀՕԳԳ-ի (Հասարակական օգտակար գործողության գործակից) և ՀՎԳԳ-ի (Հասարակական վնասակար գործողության գործակից): **Թեմա 5՝** Կ. Մարքսի կողմից հավելյալ արժեքի օրենքի հայտնագործությունը և դրա շահագործողական բնույթի քաղաքատնտեսական սնանկությունը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույն 4 միավորով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H05. Միջազգային հարաբերությունների քաղաքագիտություն (3 կրեդիտ)
Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրոսին տալ հիմնարար գիտելիքներ ժամանակակից միջազգային հարաբերությունների զարգացման միտումների, դրանց ձևավորման վրա ազդող գործոնների, միջազգային հարաբերությունների ավանդական և ոչ-ավանդական սուբյեկտների քաղաքական վարքի և այդ համատեքստում ՀՀ արտաքին քաղաքական առաջնահերթությունների ու գերակայությունների մասին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. ձեռք կրերի

1.1. միջազգային հարաբերությունների ժամանակակից հիմնախնդիրները քաղաքագիտական հայեցակարգերի դիտակետից վերլուծելու կարողություններ:

1.2. միջազգային հարաբերությունների զարգացման միտումները պայմանավորող գործոնների համեմատության ու գնահատման ունակություններ:

2. կտիրապետի ավանդական և ոչ-ավանդական սուբյեկտների շահերի տեսակետից միջազգային հարաբերությունների գնահատման մեթոդաբանությամբ:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Միջազգային հարաբերությունները որպես քաղաքագիտական հետազոտություն առարկա: Միջազգային հարաբերությունների առանցքային թեմաները քաղաքագիտության դիտակետից: **Թեմա 2՝** Միջազգային հարաբերությունների բնույթը պայմանավորող գործոնները: Գլոբալացումը որպես միջազգային հարաբերությունների ձևավորման միջավայր: **Թեմա 3՝** Ժամանակակից միջազգային հարաբերությունների ավանդական և ոչ ավանդական դերակատարները երկբևեռ, միաբևեռ և բազմաբևեռ աշխարհակարգի պայմաններում: **Թեմա 4՝** Ժամանակակից միջազգային հարաբերությունների զարգացման հիմնական միտումները որպես քաղաքագիտական վերլուծության առարկա: **Թեմա 5՝** Հակամարտությունները արդի աշխարհակարգի պայմաններում և դրանց հաղթահարման քաղաքական միջոցները: **Թեման 6՝** Միջազգային հարաբերությունների տարածաշրջանային տեսանկյունները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H07. Քաղաքական իմիջաբանություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է՝ գիտելիքներ հաղորդել քաղաքական իմիջաբանության զարգացման պատմության, ուսումնասիրության մեթոդների, առարկայի հիմնական հասկացությունների, քաղաքական իմիջի կերտման ու մատուցման ժամանակակից դրսևորումների և քաղաքական գովազդի առանձնահատկությունների մասին, ինչպես նաև տեսական գիտելիքները փորձարկել՝ կատարելով վերլուծություններ, քննարկումներ, խորհրդատվություններ և որևէ քաղաքական գործչի կամ կուսակցության իմիջի ինքնուրույն հետազոտություն և կերտում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա իմիջաբանության հիմնական հասկացությունները, իմիջի ուսումնասիրության հիմնական փուլերն ու մեթոդները, անձի, քաղաքական գործչի, կուսակցությունների, ինչպես նաև երկրի իմիջի հիմնական բաղադրիչներն ու ձևավորման առանձնահատկությունները, գովազդի հիմնական «*3IՄ*» ու դասակարգման սկզբունքները,

2. կհասկանա իմիջ ձևավորող հիմնական մեխանիզմները, անձնական հմայքի կառուցման տեխնոլոգիաները, արդյունավետ հաղորդակցման ու քննադատության կանոններն, ինչպես նաև հակագովազդից և հակաիմիջային գրոհից ճիշտ պաշտպանվելու եղանակները,

3. կկարողանա ինքնուրույն ուսումնասիրություն անցկացնել որևէ քաղաքական գործչի իմիջի վերաբերյալ և ներկայացնել իմիջը շտկող և կատարելագործող առաջարկություններ, ինչպես նաև պատրաստել գովազդային նյութեր:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական իմիջաբանության առարկան և ուսումնասիրության մեթոդները: *Թեմա 2՝* Իմիջի տիպաբանությունը և գործառույթները: *Թեմա 3՝* Անձի իմիջի հիմնական բաղադրիչները: *Թեմա 4՝* Քաղաքական գործչի իմիջ: *Թեմա 5՝* Կուսակցության իմիջ: *Թեմա 6՝* Երկրի իմիջ: *Թեմա 7՝* Իմիջի սիմվոլիկ բնութագրերը: *Թեմա 8՝* Գովազդը որպես իմիջի ստեղծման և տարածման մեխանիզմ: *Թեմա 9՝* Գեղեցիկային և ազգային առանձնահատկությունները իմիջի կերտման գործում:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H08. Քաղաքական սոցիոլոգիա (3 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Սոցիոլոգիայի՝ որպես գիտության և մեթոդի նպատակն է մարդուն դիտել որպես հասարակական ամբողջականություն և փորձել որոշակի նպատակով նրա

վարքը գնահատելիս տեսնել մարդու հոգեվիճակի, քաղաքական, բարոյական, իրավական, տնտեսական և այլ նորմերի դրսևորումները:

Երկու դիսցիպլիններ՝ քաղաքականության գաղափարներն ու մեթոդները միավորող քաղաքական սոցիոլոգիայի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հասարակության քաղաքական կյանքի տեսապատկերը, սովորեցնել առարկայի ընձեռած մեթոդներով ուսումնասիրել այն: Դասընթացը կոչված է սովորողներին ծանոթացնել, թե հասարակական-քաղաքական երևույթները, հասարակությունը կազմող սոցիալական խմբերը, առանձին անհատներ ինչպես են առօրյայում դրսևորվում, ինչ եղանակներով են ներագրում ներքին ու արտաքին կյանքի, ընդհանրապես՝ քաղաքականության վրա:

Քաղաքական սոցիոլոգիան կոչված է իշխանության, նրա ձեռնարկումների հանդեպ հասարակության անդամների պատկերացումների ճշգրտմանը, մյուս կողմից՝ իշխանության սեփական գործողությունների սրբագրմանը:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի ավարտին մագիստրանտը՝

1. կծանոթանա

1.1. սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդներին,

1.2. հետազոտման ծրագիր կազմելու և ընտրանքի հմտություններին,

1.3. Ինֆորմացիայի հավաքման եղանակներին (հարցաթերթիկային, դիտարկման, հարցազրույցների և այլն),

1.4. ստացված արդյունքների մշակման գործընթացներին,

1.5. երաշխավորությունների և հրապարակման այլ եղանակներին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Սոցիոլոգիայի առարկան և մեթոդները: *Թեմա 2*՝ Քաղաքական սոցիոլոգիան ընդհանուր համատեքստում: *Թեմա 3*՝ Սոցիալական գործողություն և վարք: *Թեմա 4*՝ Սոցիալական փոխազդեցություն և սոցիալական հարաբերություններ: *Թեմա 5*՝ Սոցիալականացում: *Թեմա 6*՝ Սոցիալական հսկողություն: *Թեմա 7*՝ Սոցիալական խմբեր, քաղաքական և հասարակական կազմակերպություններ: *Թեմա 8*՝ Սոցիալական շերտավորում: *Թեմա 9*՝ Սոցիալական շարժունակություն: Հայաստանը սոցիոլոգի աչքերով:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունից մեկը անց է կացվում գրավոր, մյուսը՝ բանավոր պատասխանի ձևով: Յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է, որը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Հարցատուսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար գնահատվում է առավելագույնը 4, 3 և 3 միավոր: Գնահատման քայլը 0,5 միավոր է:

17/H09. Իշխանության լեգիտիմության տեսություն (5 կրեդիտ)

Շարաֆական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրանտներին ներկայացնել իշխանության լեգիտիմության ժամանակակից տեսությունները, դրանց հայեցակարգային էությունը և առանձնահատկությունները: Դասընթացի շրջանակներում մագիստրանտները ծանոթանում են իշխանության լեգիտիմության արևմտյան տեսություններին, քաղաքական լեգիտիմության հիմնախնդիրներին նվիրված նոր հետազոտություններին՝ մագիստրանտների մոտ ձևավորելով իշխանության լեգիտիմության հիմնախնդիրների վերլուծության հետազոտական ունակություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. հիմնավորված և փաստարկված **պատկերացում կկազմի** իշխանության լեգիտիմության վերաբերյալ Մ. Վեբերի, Դ. Բստոնի, Ս. Լիփսեթի, Զ. Ռոուլսի, Պ. Բուրդյեի և ուրիշների հայեցակարգերի մասին,

2. **կհասկանա** այդ հայեցակարգերի էությունը, դրանց յուրահատկությունները,

3. **կկարողանա** ինքնուրույնաբար վերլուծել Հայաստանում իշխանության լեգիտիմության հիմնահարցերը՝ հենվելով վերոնշյալ հայեցակարգերում մշակված մեթոդաբանական սկզբունքների վրա:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Իշխանության լեգիտիմության հիմնահարցերը ժամանակակից քաղաքագիտության մեջ. ընդհանուր մոտեցումը: *Թեմա 2՝* Մ. Վեբերի լեգիտիմության հայեցակարգի առանձնահատկությունները: Լեգիտիմության տիպերը կամ մոդելները: *Թեմա 3՝* Դ. Բստոնի համակարգային տեսության դերը լեգիտիմության ժամանակակից հայեցակարգերի ձևավորման գործում: *Թեմա 4՝* Լեգիտիմության Ս. Լիփսեթի հայեցակարգը: Արդյունավետությունը որպես իշխանության լեգիտիմության վճռորոշ չափանիշ: *Թեմա 5՝* Քաղաքական լեգիտիմության հիմնական հատկանիշները և գործառույթները: *Թեմա 6՝* Իշխանության լեգիտիմացման նպատակները, միջոցները և ռեսուրսները: Լեգիտիմության կառուցվածքը: *Թեմա 7՝* Իշխանության լեգիտիմությունը, կառավարման ձևը և քաղաքական ռեժիմը: *Թեմա 8՝* Քաղաքական լեգիտիմությունը և ինքնիշխանությունը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է մագիստրանտի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H10. Քաղաքական վերլուծություն (5 կրեդիտ)

Շարաֆական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրոսներին ներկայացնել քաղաքական վերլուծության մեթոդները և դրանց առանձնահատկությունները: Դասընթացի շրջանակներում մագիստրանտները ծանոթանում են քաղաքական վերլուծության տեսակների, քաղաքական որոշման ընդունման գործընթացի վերլուծության նկատմամբ հիմնական տեսական մոտեցումներին, ինչպես նաև քաղաքական վերլուծության ազգային դպրոցների առանձնահատկություններին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կծանոթանա և կյուրացնի քաղաքական վերլուծության տեսակները, քաղաքական վերլուծության հայեցակարգային հիմքերը,

2. կիմանա քաղաքական որոշումների գործընթացի նկատմամբ հիմնական տեսական մոտեցումները, քաղաքական որոշման փուլերը,

3. կծանոթանա քաղաքական վերլուծության ծագման և զարգացման, քաղաքական վերլուծության ազգային դպրոցների առանձնահատկությունների հետ:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական վերլուծությունը որպես մասնագիտություն և գիտակարգ: *Թեմա 2՝* Քաղաքական որոշումը որպես վերլուծության օբյեկտ. հատկանիշները, տեսակները: *Թեմա 3՝* Քաղաքական որոշման փուլերը՝ քաղաքական վերլուծության հայեցակարգային հիմքերը: *Թեմա 4՝* Քաղաքական վերլուծության ծագումը և զարգացումը: *Թեմա 5՝* Քաղաքական վերլուծաբանի դերը և կարգավիճակը: Քաղաքական վերլուծության էթիկան: *Թեմա 6՝* Քաղաքական վերլուծության իրականացման հիմնական փուլերը: Տեղեկատվական ապահովումը: *Թեմա 7՝* Քաղաքական հիմնախնդրի ձևակերպումը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է մագիստրոսի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H11. Քաղաքական կանխատեսման մեթոդներ (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրոսներին ներկայացնել քաղաքական կանխատեսման մեթոդները, դրանց հակիրճ բովանդակությունը և առանձնահատկությունները: Դասընթացի շրջանակներում մագիստրանտները հանգամանալիորեն ծանոթանում են քաղաքական կանխատեսման օբյեկտիվ մեթոդների, դրանց տիպաբանության հետ: Ծանոթանում են նաև կանխատեսման սուբյեկտիվ (ինտուիտիվ) մեթոդների, փորձագիտական գնահատման չափանիշների հետ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կծանոթանա** և **կյուրացնի** քաղաքական կանխատեսման օբյեկտիվ մեթոդները (էքստրապոլյացիա, կաուզալ մեթոդներ),

2. հուսալի **գիտելիքներ ձեռք կրերի** կանխատեսման փորձագիտական մեթոդների, սցենարների մեթոդի մասին,

2.1. ձեռք կրերի այդ մեթոդները կիրառելու գործնական հմտություններ:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական կանխատեսման օբյեկտիվ մեթոդները, կանխատեսման մեթոդների տիպաբանությունը: **Թեմա 2**՝ էքստրապոլյացիայի մեթոդը և նրա նշանակությունը: **Թեմա 3**՝ Կանխատեսման կաուզալ մեթոդները: **Թեմա 4**՝ Փորձագիտական մեթոդների առանձնահատկությունները: **Թեմա 5**՝ Սցենարների մեթոդի էությունը: **Թեմա 6**՝ Քաղաքական որոշման նախագծումը. անցնելիության բարձրացման ռազմավարությունը: **Թեմա 7**՝ Քաղաքական որոշման նախագծումը. իմպլեմենտացիայի ռազմավարությունը: **Թեմա 8**՝ Քաղաքական ծրագրերի գնահատման գործընթացը, բովանդակությունը և հիմնական փուլերը: **Թեմա 9**՝ Քաղաքական հանձնարարականները որպես վերլուծական գործընթացի արդյունք:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է մագիստրոսի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/Հ 13. Արդի տրանզիտոլոգիա (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել և մեկնաբանել հասարակական փոխակերպումների գործընթացների առանձնահատկություններն ու դրանց բնույթը: Դասընթացի շրջանակներում մագիստրանտները ծանոթանում են փոխակերպման տեսություններին, ձեռք են բերում բարդ և հակասական փոխակերպումների վերլուծության հմտություններ և գիտելիքներ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կծանոթանա** տրանզիտոլոգիայի հասկացական ապարատին,

2. **կծանոթանա** և կհասկանա անցումագիտական տեսությունների հիմնական տարբերությունները,

3. **կկարողանա** վերլուծել Հայաստանում ծավալվող փոխակերպման գործընթացները, բացահայտել դրանց զարգացման միտումները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Անցումագիտության առարկան: **Թեմա 2**՝ Սոցիալական փոխակերպումների հայեցակարգային-հասկացական համակարգը: **Թեմա 3**

Խորհրդային հասարակության ճգնաժամի նախադրյալները: **Թեմա 4**՝ Անցումագիտական տեսություններ: **Թեմա 5**՝ Տնտեսության ազատականացումը և «վերևից» բարեփոխումը հետխորհրդային հայ հասարակության մեջ: **Թեմա 6**՝ Տնտեսական բարեփոխումների սոցիալական գինը: **Թեմա 7**՝ Հայաստանում բազմակուսակցական համակարգի կայացման դժվարությունները և բարդությունները: **Թեմա 8**՝ Հայաստանում ժողովրդավարական ինստիտուտի կայացման և զարգացման հիմնական միտումները: **Թեմա 9**՝ Հայաստանում բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացման հիմնական պատճառները: **Թեմա 10**՝ Հասարակական գիտակցության էվոյուցիան: **Թեմա 11**՝ Սոցիալ-քաղաքական արժեքների դինամիկան: **Թեմա 12**՝ Ազգային նույնականության ճգնաժամը: **Թեմա 13**՝ Հայ հասարակության փոխակերպման ռեսուրսը: **Թեմա 14**՝ Հայաստանի տեսանելի ապագայի սցենարները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունից մեկը անց է կացվում ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H19. Քաղաքական տեխնոլոգիաներ (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 6 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ուսուցանել «քաղաքական տեխնոլոգիաներ» առարկայի տեսական հիմնական նյութը և զարգացնել քաղաքական տեխնոլոգիաների կիրառման համապատասխան կարողությունները:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

1.1. «քաղաքական տեխնոլոգիաներ» առարկայի ծրագրով նախատեսված տեսական հիմնական նյութը,

1.2. քաղաքական տեխնոլոգիաների կիրառման մոտեցումներն ու առանձնահատկությունները,

2. կկարողանա

2.1. գնահատել քաղաքական տարբեր իրավիճակներն ու գործընթացները,

2.2. գործնականում կիրառել մի շարք վերլուծական մեթոդներ,

2.3. վերլուծել նախընտրական արշավների կազմակերպման գործընթացները և դրանց արդյունավետությունը,

3. կտիրապետի

3.1. քաղաքական տեխնոլոգիաների վերաբերյալ տեսական գիտելիքներին,

3.2. քաղաքական տեխնոլոգիաների կիրառման պրակտիկ հմտություններին,

3.3. նախընտրական արշավների կազմակերպման ռազմավարական և մարտավարական տեսական և գործնական գիտելիքներին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական տեխնոլոգիաների էությունը, առարկան: *Թեմա 2*՝ Կիրառական քաղաքական վերլուծությունը և քաղաքական տեխնոլոգիաները: *Թեմա 3*՝ Կիրառական քաղաքական վերլուծության մեթոդները: *Թեմա 4*՝ Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ: *Թեմա 5*՝ Ընտրական տեխնոլոգիաներ: *Թեմա 6*՝ Նախընտրական արշավների մարտավարությունն ու ռազմավարությունը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ ինքնուրույն աշխատանքների բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H21. Քաղաքական դիսկուրս (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 6 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակը ուսումնական ծրագրի շրջանակներում ուսանողներին արդի գիտական հիմնահարցերի շրջանակում քաղաքական խոսույթի և քաղաքական հաղորդակցության մասին համապատասխան գիտելիքների հաղորդումն է, ուսուցումը և ամրապնդումը: Հարկ է նշել, որ տվյալ դասընթացի կարող է նպաստել նաև ուսանողների տրամաբանական մտածողության, դիտողականության, վերլուծություն և համադրություն կատարելու կարողությունների զարգացմանը: Դասընթացի նպատակներից է նաև ուսանողների մոտ գիտական հետաքրքրությունների շրջանակի ընդլայնումը՝ հաշվի առնելով գիտական շրջանակներում նկատվող քաղաքական խոսույթի դերի և նշանակության զգալի աճը՝ որպես արդի գիտակարգ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

1.1. քաղաքական խոսույթի դերը և նշանակությունը

1.2. նախընտրական քարոզարշավների ընթացքում քաղաքական խոսույթի վերլուծության անհրաժեշտությունը

1.3. քաղաքական խոսույթի վերլուծության մեթոդաբանությունը

1.4. քաղաքական խոսույթի տիպաբանությունը

1.5. քաղաքական խոսույթի գործառնությունները

2. կկարողանա

2.1. արդյունավետ օգտագործել դասընթացից ստացած տեսական գիտելիքները մասնագիտական վերլուծություններ և եզրակացություններ կատարելիս

2.2. վեր հանել քաղաքական խոսույթի իրական բովանդակությունը և դրա առանձնահատկությունները

2.3. քաղաքական խոսույթի վերլուծության արդյունքում կատարել հստակ գիտական եզրակացություններ

3. կտիրապետի

3.1. մասնագիտական գրականությունը ինքնուրույն մշակելու, ներկայացնելու հմտություններին

3.2. վերլուծական, քննադատական և համադրական կարողություններ և հմտություններ

3.3. էմպիրիկ նյութը դասակարգելու և օբյեկտիվ գիտական վերլուծության ենթարկելու ունակություն

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական խոսույթի տեսությունը: *Թեմա 2*՝ Քաղաքական խոսույթի տիպաբանությունը և դրսևորման ձևերը: *Թեմա 3*՝ Քաղաքական հաղորդակցության հասկացությունը: *Թեմա 4*՝ Համաձայնության քաղաքական խոսույթ: *Թեմա 5*՝ Կոնֆլիկտային քաղաքական խոսույթ: *Թեմա 6*՝ Հետազոտության կոնֆլիկտ-խոսույթային մեթոդը: *Թեմա 7*՝ Քաղաքական մասնակցության ձևերը քաղաքական խոսույթի համատեքստում: *Թեմա 8*՝ Ամբողջատիրության խոսույթ: Ավտորիտարիզմի խոսույթ: *Թեմա 9*՝ Ժողովրդավարության խոսույթ: *Թեմա 10*՝ Քաղաքական խոսույթը որպես ժողովրդավարության չափման մեխանիզմ:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

Տիտղոսային ծրագրի կամընտրական դասընթացներ

17/Կ 14. Աշխարհաքաղաքականություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է մագիստրանտների մոտ ձևավորել աշխարհաքաղաքական աշխարհայացք, ժամանակակից աշխարհաքաղաքական իրողությունների, ՀՀ աշխարհաքաղաքական առկա և ապագա իրադրության տեսունակություն:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիմանա** աշխարհաքաղաքականության տեսական-մեթոդաբանական ու գործնական հնարավորությունների ու արդյունքների, աշխարհակարգերի ու համամոլորակային քաղաքական համակարգի զարգացման ցիկլերի, ՏՆոր աշխարհակարգի՝ ծրագրի և հետսառըպատերազմյան աշխարհակարգի ձևավորման

գործընթացի, բնական ռեսուրսների, միջազգային ուղիների ու տարածքային-էթնիկական հակամարտությունների աշխարհաքաղաքական նշանակության և ՀՀ աշխարհաքաղաքական հիմնական բնութագրիչների մասին,

2. կլարողանա համեմատել, վերլուծել և գնահատել աշխարհաքաղաքական տարածության ենթակարգային տարբեր մակարդակների աշխարհաքաղաքական իրադրությունները, վեր հանել աշխարհաքաղաքական հիմնական ակտորների, մասնավորապես պետությունների և հատկապես ՀՀ աշխարհաքաղաքական խնդիրները և փնտրել դրանց լուծման ուղիները,

3. կտիրապետի աշխարհաքաղաքական տարածության ենթակարգային տարբեր միավորների աշխարհաքաղաքական առկա և ապագա իրադրության ուսումնասիրության տեսական-մեթոդաբանական ժառանգությանը և դա օգտագործելու հնարներին:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Աշխարհաքաղաքականությունը որպես գիտություն: *Թեմա 2*՝ Ավանդական և ժամանակակից աշխարհաքաղաքականության դպրոցները: *Թեմա 3*՝ Աշխարհակարգ և համամոլորակային քաղաքական համակարգ: *Թեմա 4*՝ Աշխարհաքաղաքական նշանակության բնական ռեսուրսներն ու միջազգային ուղիները: *Թեմա 5*՝ Տարածքային-էթնիկական հակամարտությունների աշխարհաքաղաքական բնութագիրը: *Թեմա 6*՝ Հայաստանի Հանրապետության աշխարհաքաղաքական հիմնական բնութագրիչները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունից առաջինը անց է կացվում մագիստրանտի գրավոր կամ բանավոր պատասխանի, մյուսը՝ ինքնուրույն աշխատանքի ձևով: Յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է, որը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Հարցատույնը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար գնահատվում է առավելագույնը 4, 3 և 3 միավոր: Գնահատման քայլը 0,5 միավոր է:

17/H15. Հոետորական արվեստ և բանավեճի կուլտուրա (3 կրեդիտ)

Շարաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հոետորական արվեստի և բանավեճի էթիկայի կարևորությունը և տիրապետման անհրաժեշտությունը:

Հրապարակային խոսքի արվեստի տիրապետումն այսօր անհրաժեշտություն է՝ պայմանավորված կառավարման տարբեր համակարգերում խոսքի հմտությունների դրսևորման և հաղորդակցման կարևորության առումով: Արդի ժամանակաշրջանում հոետորական հմտություններն առավել պահանջված են, քանզի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների արագընթաց զարգացմանը համարժեք պահանջվում է նաև ճարտասանության նորովի կիրառում՝ հիմնված մ.թ.ա.5-րդ դարում Հին Հունաստանում ձևավորված և մինչև XXI դ. հասած հոետորության դասական ձևակերպումների, ըմբռնումների և հաղորդակցման գաղափարի վրա:

Դասընթացի շրջանակներում ուսանողները ծանոթանում են դասական հռետորական արվեստի նմուշներին և նոր հռետորական արվեստի ձևերին, զարգացնում վերլուծական ունակություններ, կատարում դասական և ժամանակակից ճարտասանական խոսքի համեմատական վերլուծություններ, ձեռք բերում բանավոր խոսքի տիրապետման, ինչպես նաև՝ բանավեճային էթիկայի հմտություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա հանրային կյանքում հռետորական արվեստի ունեցած դերի մասին՝ հնագույն/հունական, հռոմեական, հայկական/և արդի ժամանակաշրջանների ճարտասանների օրինակով,

2. կհասկանա հռետորական արվեստի պահանջները, դասական սահմանումները, ըմբռնումները, գործառույթները և խնդիրները,

3. կկարողանա վերլուծել դասական և արդի ճարտասանների էլոյթները, կազմել և ներկայացնել սեփական խոսքն՝ իր ոճական և արտասանական հնարքներով, հաղորդակցվել լսարանի հետ, պահպանել բանավեճի էթիկայի կանոնները:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Ընդհանուր տեղեկություններ հռետորական արվեստի ձևավորման, զարգացման պատմության, սովիեստների, հին աշխարհի հանրաճանաչ հռետորների և հռետորության մեջ իրենց ներդրումն ունեցած հայ ճարտասանների մասին: **Թեմա 2՝** Հռետորական արվեստի պահանջները: Հռետորական խոսքի սահմանումը, գործառույթները, տեսակները և ոճը: Արդի ճարտասանության մեջ հաղորդակցման գաղափարի առկայությունը և հետադարձ կապի խնդրի առաջադրումը: **Թեմա 3՝** Դասական հռետորության հինգ բաժինները. գյուտ, դասավորություն, ճոխաբանություն, հիշողություն, արտասանություն: **Թեմա 4՝** Հռետորական խոսքի մասերը: Փաստարկում. տեսակները, եղանակները: **Թեմա 5՝** Ճարտասանի խոսքին հուզական արտահայտչականություն և պատկերավորություն հաղորդող երեք ենթաբաժինները (բառընտրություն, բառակապակցություններ, դարձույթներ և բանադարձումներ): **Թեմա 6՝** Բանավեճի կուլտուրա: Կարծիքների և տեսակետների բախում, լսելու ընդունակություն, հարգանքի դրսևորում բանավիճող կողմերի մեջ:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H16. Բանակցությունների տեսություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացը ծանոթացնում է կոնֆլիկտների և քաղաքական բանակցությունների տեսության հիմնական սկզբունքների և կատեգորիաների հետ, ինչպես նաև օգնում է ձևավորելու բանակցային որոշակի պրակտիկ հմտություններ ու փորձ: Դասընթացը ներառում է այնպիսի հիմնահարցերի ուսումնասիրությունը, ինչպիսիք են՝ բանավեճի ընթացքում օգտագործվող հնարքները, վեճերը վարելու կասկածելի միջոցների քննարկում և նրանց բացահայտելու եղանակները, ինքնակառավարումը բանավեճի ընթացքում, բանակցության առարկայի առանձնացումը, փաստարկման տեսակները, բանակցային պայքարի տեխնիկան, ինչպես նաև բանակցությունների ռազմավարությունն ու մարտավարությունը, բազմակողմանի բանակցությունները, դրանց ընթացքում առաջացող կոնֆլիկտները և նրանց հաղթահարման եղանակները: Խմբակցություններ::

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանա** կոնֆլիկտաբանության ու քաղաքական բանակցությունների տեսության հիմնական կատեգորիաների մասին,
2. **Կհասկանա** բանակցային տեխնոլոգիաների կիրառման պատմական զարգացման փուլերը,
3. **Կկարողանա** տիրապետել կոնֆլիկտների հաղթահարման բանակցային որոշակի գործնական հմտությունների:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Կոնֆլիկտը և բանակցությունները: Ընդհանուր դրույթներ: Կոնֆլիկտների կարգավորման տեսություն: **Թեմա 2՝** Բանավեճի ընթացքում օգտագործվող հնարքներ: Վեճերը վարելու կասկածելի միջոցների քննարկում և նրանց բացահայտելու եղանակները: **Թեմա 3՝** Հարցի կոնֆլիկտային քննարկման զարգացման սյուժեների բացահայտում և քննարկում: **Թեմա 4՝** Ինքնակառավարումը բանավեճի ընթացքում: Անձի դաստիարակումը որպես բանավեճի մասնակից: Շփման կառավարման օրենքները: **Թեմա 5՝** Շփման կառուցողական ոճ: Խնդրի արտաբերում: Խնդրի գնահատման միջոցներ: **Թեմա 6՝** Փաստարկման հիմքեր: Բանակցության առարկայի առանձնացում: Փաստարկման տեսակները: Բանակցային պայքարի տեխնիկա: **Թեմա 7՝** Փաստարկման պրակտիկա և տեխնոլոգիա: (Փաստարկների կենտրոնացում և ապակենտրոնացում: Կոնկտուացիա: Փաստարկների բաժանում և այլն): **Թեմա 8՝** Հանրային փաստարկման օրինաչափություններ: Խոսակցության առավելություններ: Խոսքի կոմպոզիցիոն կառուցվածք: Փաստարկման ֆիզուրները և ո՞րժամը: Հոգեբանական մոտիվացիա: **Թեմա 9՝** հարցերի տեղը բանավեճում: Հարցերի տեսակները: Ոչ վերբալ կոմունիկացիա: Բնավորության, խառնվածքի արտահայտումը բանակցությունների ընթացքում: **Թեմա 10՝** Գործնական շփման տեխնիկա: Վարժությունների կատարում և գործնական ծախսերի կազմակերպում: **Թեմա 11՝** Դիվանագիտության կոնցեպցիաները և նրանց տեսակները: Բանակցությունների մեթոդաբանությունը, սցենարը և դրամատուրգիան: **Թեմա 12՝** Բանակցությունների ռազմավարությունն ու մարտավարությունը: Բանակցություններին նախապատրաստելու նշանակությունը: Իրադրության գնահատում: **Թեմա 13՝** Բանակցողի բնութագրերը: **Թեմա 14՝** Բազմակողմանի բանակցությունները: Բազմակողմանի բանակցությունների ընթացքում առաջացող կոնֆլիկտները և նրանց հաղթահարման եղանակները: Խմբակցություններ:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունից մեկը անց է կացվում գրավոր, մյուսը՝ բանավոր պատասխանի ձևով: Յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է, որը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Հարցատուսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար գնահատվում է առավելագույնը 4, 3 և 3 միավոր: Գնահատման քայլը 0,5 միավոր է:

17/H18. Քաղաքական տեքստերի վերլուծություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել քաղաքական տեքստերի կառուցվածքը, վերլուծության փուլերը և հասկանալ ինչպիսի տեղեկատվություն կարելի է դրանից քաղել ստույգ եզրահանգումներ կատարելու նպատակով: Դասընթացի շրջանակներում ուսանողները ծանոթանում են քաղաքական տեքստի ընդհանուր հայեցակարգին, կանոններին, քաղաքագիտական հասկացություններին քաղաքական տեքստերի բովանդակությունը ճիշտ վերլուծելու և գնահատելու նպատակով:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա վերլուծել տեքստեր և դրա հիման վրա կատարել ստույգ եզրակացություններ՝ բացահայտելով գեղեցիկ խոսքերի ու խոստովանությունների թաքնված մանիպուլյացիան;

2. կկարողանա կիրառել ստացված գիտելիքները. վերլուծել քաղաքական տեքստերը և բացահայտել հնչեցված բառերի և խոստովանությունների, ոճաբանական, հոետորական և գրաֆիկական ձևերի թաքնված իմաստը;

3. ձեռք կբերի միջազգային բնագավառում քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական և մշակութային գործընթացների համեմատական վերլուծության ունակություն՝ ձևավորելով հստակ խնդիրներ ու վերլուծելով անցյալն ու ներկան կանխատեսել ապագա քաղաքական գործընթացները;

4. կտիրապետի ինտերնետում տեղեկատվության համակարգային և բազային տվյալների արդյունավետ որոնմանը:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Քաղաքական տեքստի վերլուծության ընդհանուր հայեցակարգը և տերմինաբանական պարզաբանումներ: **Թեմա 2՝** Քաղաքական տեքստի հիմնական մարտավարական և ռազմավարական ֆունկցիաները: **Թեմա 3՝** Քաղաքական տեքստերի ժանրերը և գրավոր ու բանավոր մշակույթները: **Թեմա 4՝** Քաղաքական տեքստերի կառուցվածքը և բաղկացուցիչը: **Թեմա 5՝** Քաղաքական տեքստերի վերլուծության առաջին փուլ. ուղիղ խոսքի մակարդակով: Քաղաքական տեքստերի վերլուծության երկրորդ փուլ. շեղինակի կողմից օգտագործվող միջոցների ու ձևերի մակարդակով: **Թեմա 6՝** Քաղաքական տեքստերի վերլուծության երրորդ փուլ. գաղափարների, դատողությունների և ապրիորի դրույթների:

Քաղաքական տեքստերի վերլուծության. Վերջնարդյունքների չորրորդ փուլ: **Թեմա 7**՝ Քաղաքական տեքստը որպես գաղափարական երևույթ և պատմական ֆենոմեն: **Թեմա 8**՝ Իշխանություն - հասարակության /լսարան/ - քաղաքական հրապարակախոս /հեղինակի/ բանաձևի փոխհարաբերությունները: **Թեմա 9**՝ Մանիպուլյացիա, բազմակարծություն, քարոզչություն հասկացությունների տարբերությունը: **Թեմա 10**՝ Քաղաքական տեքստերի լեզվի խնդիրը. հրապարակախոսական ոճի յուրահատկությունը, նշանակությունն ու առանձնահատկությունները:

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

17/H22. Տեղեկատվական հասարակության քաղաքական հիմնախնդիրները (3 կրեդիտ)

Շարձական 4 ժամ, 4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել տեղեկատվական հասարակության տեսական-հայեցակարգային հիմքերը, որի հիմքի վրա՝ ուսանողներին ներկայացնել տեղեկատվական հասարակության քաղաքական հիմնախնդիրները, տեղեկատվական պատերազմների և տեղեկատվական անվտանգության հիմնախնդիրները:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա տեղեկատվական հասարակությունում քաղաքական գործընթացների էությունը,

2. կհասկանա տեղեկատվական հասարակությունում քաղաքական գործընթացների կազմակերպման և իրականացման մեխանիզմները,

3. կկարողանա կատարել ինքնուրույն վերլուծություններ տեղեկատվական հասարակությունում քաղաքական գործընթացների բնույթի վերաբերյալ:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Տեղեկատվական հասարակության տեսություններ: **Թեմա 2**՝ Քաղաքականությունը տեղեկատվական հասարակությունում. Ինտերնետը և հասարակական կյանքի ժողովրդավարացման հիմնախնդիրները: Ինտերնետը, ցանցային հանրույթները և քաղաքականությունը: **Թեմա 3**՝ Էլեկտրոնային կառավարություն և էլեկտրոնային կառավարում: **Թեմա 4**՝ Պետական վերահսկողությունը և ինտերնետի կառավարումը: **Թեմա 5**՝ Տեղեկատվական մշակույթի ձևավորման քաղաքական հիմնախնդիրները: **Թեմա 6**՝ ՀՀ-ն և Արցախը տեղեկատվական պատերազմներում և տեղեկատվական անվտանգության հիմնախնդիրները:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄԱՏԱՍՏՐՈՄԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ « _____ »

Ուսանող _____ Ընդունվել է մագիստրատուրա
 _____
 _____ ազգանուն _____, 20__ թ.
 _____
 _____ անուն, հայրանուն _____

Նախորդ որակավորումը _____ Շնորհված նախորդ որակավորումը
 _____
 _____ մասնագիտությունը _____
 _____
 _____ մասնագիտացումը _____, 20__ թ.
 _____
 _____ ավարտած բուհը _____

Մագիստրոսական _____ «Շնորհված է մագիստրոսի որակավորում»:
 _____
 _____ մասնագիտությունը _____, 20__ թ.
 _____
 _____ մասնագիտացումը _____

«Ուսանողի ուսումնառության անհատական ծրագիրը ստուգված է»:

Ուսումնական խորհրդատու՝ _____ Ծրագրի ղեկավար՝ _____
 _____
 _____ ազգանուն, անուն, գիտ.աստ., կոչում _____ ազգանուն, անուն, գիտ.աստ., կոչում
 _____
 _____ ստորագրություն _____ ստորագրություն
 _____, 20__ թ. _____, 20__ թ.

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ (72 կրեդիտ)					
Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ			(6 կրեդիտ)		
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ			Կրեդիտը / Գնահատ.	Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում			3		Ա
Մասնագիտության փիլիսոփայական հարցեր			3		Ա
Լրացական դասընթացներ			(0 կրեդիտ)		
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ			Կրեդիտը / Գնահատ.	Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի
Անգլերեն			0		Ա
Տիրոջսային ծրագրի պարտադիր դասընթացներ			(48 կրեդիտ)		
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ			Կրեդիտը / Գնահատ.	Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի

Տիտղոսային ծրագրի կամընտրական դասընթացներ (18 կրեդիտ)

Դասընթաց/Կրթական մոդուլ	Կրեդիտը / Գնահատ.	Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ (48 կրեդիտ)

Գիտահետազոտական հատվածի բաղադրիչներ (48 կրեդիտ)

Դասընթաց/Կրթական մոդուլ	Կրեդիտը / Գնահատ.	Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի
Գիտական ղեկավարի սեմինար	12		Ա/Գ
Գիտահետազոտական աշխատանք	18		Ա/Գ
Գիտահետազոտական պրակտիկա	3		Գ
Գիտամանկավարժական պրակտիկա	3		Գ
Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն	12		Գ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ` 120 կրեդիտ

Ուսանող` _____
ստորագրություն

_____, 20__թ.

Ծանոթություն.* - Խնդրվում է դասընթացի «Բացթողում/Ավելացում» հաստատված ձևաթերթի պատճեն կցել սույն անհատական ծրագրին:

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

**ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

(լրացվում է միայն անհրաժեշտության դեպքում)

Ուսանող	Մագիստրոսի ծրագրի անվանումը
_____	_____
<small>ազգանուն</small>	<small>մասնագիտություն</small>
_____	_____
<small>անուն՝ հայրանուն</small>	

§ Ուսումնառության անհատական ծրագրի փոփոխությունը հաստատված է | :

Ուսումնական խորհրդատու՝	Ծրագրի ղեկավար՝
_____	_____
<small>ազգանուն՝ անուն՝ գիտ․ աստ․ կոչում</small>	<small>ազգանուն՝ անուն՝ գիտ․ աստ․ կոչում</small>
_____	_____
<small>ստորագրություն</small>	<small>ստորագրություն</small>
_____, 20 ____թ.	_____, 20 ____թ.

Կրթական մոդուլի թվանիշը և անվանումը	Կրեդիտ	Բացթողում/ Ավելացում	Կիսամյակ/ Տարի	
Ընդամենը		կրեդիտ		

Ուսանող՝ _____
ստորագրություն

ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ N _____

Մագիստրոսի կրթական ծրագիր Գրանցման № _____ « » _____ 20 թ.

Անձնական համար	Ազգանուն անուն հայրանուն
ՄՏԱ080212029	Ավանեյան Ռեզինա Համլետի
Մասնագիտություն (մասնագիտացում)	
080200 Կառավարում	

1-ին կիսամյակ

Աշնանային կիսամյակ, 2014 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահատական	Թվային միավորներ
18/M01	Մասնագիտական օտար լեզու /անգլերեն/ 1	-	Ստ.	-
05/M02	Տեղեկատ. տեխն. մասնագիտ. հետազոտություններում	3	Լավ	15
16/M01	Մասնագիտ. արդի հիմնախնդ., փիլիսոփ. հարցեր	3	Լավ	15
XX/MXX	Դասընթաց – 1	3	Բավ.	10
XX/MXX	Դասընթաց – 2	3	Բավ.	11
XX/MXX	Դասընթաց – 3	3	Գեր.	19
XX/MXX	Դասընթաց – 4	4	Բավ.	10
XX/MXX	Դասընթաց – 5	4	Լավ	13
XX/MXX	Դասընթաց – 6	4	Լավ	17
XX/MXX	Գիտական ղեկ. սեմինար 1	3	Ստ.	-
Գումարային կրեդիտներ		Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ
30		27	370	13.70

Ընդհանրացված արդյունքները 2014 թ. աշնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
30	27	370	13.70

2-րդ կիսամյակ

Գարնանային կիսամյակ, 2015 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահատական	Թվային միավորներ
18/M01	Մասնագիտական օտար լեզու /անգլերեն/ 2	-	Ստ.	-
XX/MXX	Դասընթաց – 7	3	Լավ	17
XX/MXX	Դասընթաց – 8	3	Բավ.	8
XX/MXX	Դասընթաց – 9	3	Գեր.	20
XX/MXX	Դասընթաց – 10	4	Գեր.	19
XX/MXX	Դասընթաց – 11	3	Լավ	13
XX/MXX	Գիտական ղեկ. սեմինար 2	3	Ստ.	-
XX/MXX	Դասընթաց – 12	4	Բավ.	8
XX/MXX	Դասընթաց – 13	4	Լավ	14
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 1	3	Ստ.	-
Գումարային կրեդիտներ		Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ

30	24	338	14.08
----	----	-----	-------

Ընդհանրացված արդյունքները 2015 թ. գարնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
60	51	708	13.88

3-րդ կիսամյակ

Աշնանային կիսամյակ, 2015 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահատական	Թվային միավորներ
XX/MXX	Դասընթաց – 14	3	Գեր.	18
XX/MXX	Դասընթաց – 15	3	Լավ	17
XX/MXX	Դասընթաց – 16	3	Լավ	16
XX/MXX	Դասընթաց – 17	3	Լավ	15
XX/MXX	Դասընթաց – 18	3	Գեր.	19
XX/MXX	Դասընթաց – 19	3	Բավ.	9
XX/MXX	Դասընթաց – 20	3	Լավ	13
XX/MXX	Գիտական ղեկ. սեմինար 3	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 2	6	Ստ.	-
Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ	
30	21	321	15.29	

Ընդհանրացված արդյունքները 2015 թ. աշնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
90	72	1029	14.29

4-րդ կիսամյակ

Գարնանային կիսամյակ, 2016 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահատական	Թվային միավորներ
XX/MXX	Գիտական ղեկավարի սեմինար 4	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական պրակտիկա	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտամանկավարժական պրակտիկա	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 3	9	Ստ.	-
XX/MXX	Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն	12	Գեր.	18
Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ	
30	12	216	18.00	

Ընդհանրացված արդյունքները 2016 թ. գարնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
120	84	1245	14.82

Ամփոփիչ արդյունքներ

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Արդյունարար վարկանիշային միավորներ	Արդյունարար ՄՈԳ
120	84	1245	14.82

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ ՎԵՐՁԸ
ԱՆՎԱՎԵՐ Է ԱՌԱՆՑ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՆԻՔԻ

Տեսուչ _____

Ամբիոնի վարիչ _____

Ուս. մասի պետ _____

ՀՀ ԳԱՍ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԹԵՐԹԻԿ

Ուսանող՝
Ազգանուն, անուն, հայրանուն _____
Մասնագիտություն, խումբ _____
Թեզի թեմա _____

Գիտական դեկավար _____
(ազգանուն, անուն, գիտ. աստ. կոչում)

Անփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նախագահ՝
Ազգանուն, անուն _____
Գիտական աստիճան, կոչում _____
Պաշտոն _____

Թեզի գնահատման արդյունքներն ըստ սահմանված
որակական չափանիշների

Թիվ	Հանձնաժողովի կազմը (ազգանուն, անուն)	Գնահատման միավորն ըստ սահմանված որակական չափանիշների				Ստորագրու- թյուն
		1	2	3	4	
Գնահատման միջին միավորը						

Գնահատման միջին արդյունքներն ըստ որակական չափանիշների

Թիվ	Որակական չափանիշ	Գնահատման միավորի սահմանված չափաքանակը	Գնահատման միջին միավորը	Գումարային միավորը	Գնահատ ականը
1	Արդիականությունը (նորույթ)	6			
2	Ինքնուրույնության աստիճանը	6			
3	Ձևակերպման որակը	4			
4	Ներկայացման որակը	4			

Գնահատականն ըստ գումարային միավորի

Գումարային միավորը	
Գնահատականը	

Անփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը որոշում է՝
Մագիստրոսի որակավորման աստիճան (դիպլոմ) շնորհելու վերաբերյալ

Հանձնաժողովի նախագահ _____
(ստորագրություն)

«_____» _____ 2014 թ.